

ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง

พลังจิตอาสาโรงเรียนคุณธรรม

มูลนิธิยุวสถิรคุณ

พลังจิตอาสาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2561 จำนวน 4,000 เล่ม

เจ้าของ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย
นายปรามิทธิ์ โชติมงคล

ประธานกรรมการมูลนิธิยุวสถิรคุณ
ผู้อำนวยการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

คณะผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ ปภัสวดี วีรภิตติ
นายณพพร สุวรรณจุ
นางสาวจงกล ทวีทรัพย์สมบุญ
ดร.วาสนา เลิศศิลป์
ดร.จันทนา นนทิก
นางสาวยุพิน วรพุทธานนท์
นางสาวจิตติมา เรืองเดชสุวรรณ
นางสาวชลธิชา หงษ์เวียงจันทร์
นางสาวมิ่งมันติก สุไลมาน
นายภูเบศร์ ชันโท
นางสาวณัฐตา รุ่งเรือง

รองผู้อำนวยการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ที่ปรึกษาศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
นักวิชาการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
นักวิชาการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
นักวิชาการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
นักวิชาการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
นักวิชาการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

รูปเล่ม

นายวัฒนสินธุ์ สุวรรตานนท์

ภาพประกอบ

นายฮานีฟ มาลีลาเตะ ครูโรงเรียนบ้านบาละ จังหวัดยะลา

พิมพ์ที่

บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

สงวนลิขสิทธิ์โดย

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ห้ามผลิตเพื่อจำหน่ายในรูปแบบใดๆ แต่สามารถผลิตเพื่อแจกเป็นวิทยาทานได้

โดยทำจดหมายขออนุญาตมายัง

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ 214 ถนนนครสวรรค์ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ข้าพเจ้ามีความปลื้มใจยินดีและโสมนัสใจมาก ที่ได้ทราบว่า เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ช่วยเหลือเยาวชนและผู้ลี้ภัยที่มีหมูป่าอะคาเดมีรวม ๑๓ คน ซึ่งสูญหายไปในถ้ำหลวง
วนอุทยานถ้ำหลวง - ขุนน้ำนางนอน เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ แล้ว โดยทุกคนปลอดภัยที่
นับเป็นข่าวดีที่เราชาวไทย ตลอดจนชาวต่างประเทศ ที่ได้ติดตามความคืบหน้าของการค้นหาโดยตลอด
ต่างก็มีความชื่นชมยินดีกันถ้วนหน้า

ความสำเร็จของปฏิบัติการค้นหาในครั้งนี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากปราศจากความร่วมมือร่วมใจ
ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบระเบียบ ด้วยความรู้ความสามารถและความเสียสละ จริยธรรมของทุกคนทุกฝ่าย
ทั้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล หน่วยงานปฏิบัติการพิเศษ
ผู้เชี่ยวชาญ อาสาสมัคร และจิตอาสาจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผู้เชี่ยวชาญระดับโลกจากประเทศต่าง ๆ
ที่มีน้ำใจเต็มอกมาช่วยเหลือ สื่อมวลชนทั้งไทยและต่างประเทศที่สนับสนุนปฏิบัติการค้นหาครั้งนี้ ตลอดจน
ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่ส่งกำลังใจห่วงใย ให้ความช่วยเหลือแก่ทั้งที่ปฏิบัติโดยเต็มกำลัง
และยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนด้วยความเต็มใจยินดี

เหตุการณ์ครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างดีว่า ความสมัครสมานสามัคคี และความรัก
ความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่เราทุกคน ไม่ว่าจะเชื้อชาติใด ศาสนาใด ต่างก็ยังมีอยู่
ในหัวใจอย่างเต็มเปี่ยม ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความชื่นชมยกย่องต่อท่านทั้งหลายด้วยใจจริง และขอให้
ทุกท่านมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานในขั้นต่อไป ด้วยความมีสติ มีสมาธิ มีปัญญาอันล้ำแรง และมีศรัทธา
เชื่อมั่นไม่เสื่อมคลาย เพื่อให้ปฏิบัติการช่วยเหลือครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปอย่างดีที่สุด สมดังความหวังตั้งใจ
ของทุกท่านทุกฝ่าย ตลอดจนประชาชนทั้งหลายที่เฝ้าจับตามองอย่างเต็มที่เต็มอกมา

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ทรงมีพระราชกระแสขบใจ ชื่นชม และให้กำลังใจผู้ปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือนักฟุตบอล
เยาวชนและผู้ฝึกสอนทีมหมูป่าอะคาเดมีออกจากถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จ.เชียงราย

4 กรกฎาคม 2561

คำนิยม

โครงการจิตอาสา "เราทำความดี ด้วยหัวใจ" ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกับ หน่วยราชการต่างๆ และประชาชนดำเนินกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งยังประโยชน์หลากหลายเป็นที่ประจักษ์

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้น้อมนำพระราชประสงค์ของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดทำโครงการงานคุณธรรมของนักเรียนด้านจิตอาสาแล้วได้ผลสำเร็จดี นักเรียน เข้าใจและเห็นคุณค่าของควมมีจิตอาสา และความเป็นพลเมืองดี

มูลนิธิยุวสถิรคุณ จึงเห็นควรเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านจิตอาสาที่เป็นประโยชน์ให้ โรงเรียนต่างๆ ใช้เป็นแนวคิดเป็นตัวอย่างในการทำจิตอาสา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย

ประธานกรรมการมูลนิธิยุวสถิรคุณ

กรกฎาคม 2561

คำนำ

โรงเรียนคุณธรรมที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิยุวสถิรคุณกว่า 600 แห่ง รวมทั้งโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทุกแห่งได้จัดทำกิจกรรมเพื่อฝึกให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องคุณธรรมด้านจิตอาสา ทั้งในลักษณะของโครงการคุณธรรม กิจกรรมด้านคุณธรรม หรือบูรณาการไว้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จึงได้ถอดบทเรียนโครงการคุณธรรมด้านจิตอาสา และคัดเลือกนวัตกรรมด้านจิตอาสาที่น่าสนใจ เพื่อให้โรงเรียนต่างๆ ใช้ประโยชน์

ขอขอบคุณโรงเรียนคุณธรรม มยส. นิเทศอาสา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูล และวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมจิตอาสาให้แก่โรงเรียนต่างๆ

นายปราโมทย์ โชติมงคล

ผู้อำนวยการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม

กรกฎาคม 2561

สารบัญ

พลังจิตอาสาโรงเรียนคุณธรรม มยส.

1. แรงบันดาลใจในการทำจิตอาสา	7
2. หลักการของจิตอาสา	11
3. รูปแบบของพฤติกรรมจิตอาสา	19
4. กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสา	23
5. ผลงานความสำเร็จในภาพรวม	29
6. นวัตกรรมคุณธรรมจิตอาสาระดับโรงเรียน	33
7. นวัตกรรมคุณธรรมจิตอาสาระดับชุมชน	55
8. เงื่อนไขความสำเร็จ	77

ภาคผนวก	83
---------	----

บรรณานุกรม	90
------------	----

1

แรงบันดาลใจในการทำจิตอาสา

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชน พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคง และประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสานรักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2560 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกับหน่วยราชการต่างๆ และประชาชนที่มีจิตอาสา ได้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนภายใต้ **โครงการจิตอาสา "เราทำความดี ด้วยหัวใจ"** ซึ่งโรงเรียนคุณธรรมในความดูแลนิตศติดตามของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณกว่า 600 แห่งทั่วประเทศ ได้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้เล็งเห็นความสำคัญ

ของการพัฒนาคุณธรรมจิตอาสาให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการงานคุณธรรมจิตอาสาขึ้น บางแห่งบูรณาการกิจกรรมด้านจิตอาสาไว้ในการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน จะพบว่า หลักการของคุณธรรมจิตอาสาในโรงเรียนคุณธรรมมีความชัดเจนไปในทิศทางเดียวกัน แต่กระบวนการและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาในโรงเรียนมีความหลากหลายมาก ทั้งความคิดสร้างสรรค์ ขั้นตอน เทคนิคที่ใช้ มีการถอดบทเรียนความสำเร็จในเชิงเอกสารเผยแพร่ และการพูดคุยสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้บริหาร

โรงเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับในการร่วมทำจิตอาสา ซึ่งทุกคนภาคภูมิใจที่ได้เสียสละตนเอง
ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้ ทั้งช่วยเพื่อน ผู้ปกครอง โรงเรียน วัด หมู่บ้าน ชุมชน และจังหวัด สามารถ
มองเห็นภาพความสำเร็จจากใบหน้าของนักเรียน ความภาคภูมิใจ ความปลื้มปิติของผู้ปฏิบัติ และ
ความสุขของผู้ได้รับความช่วยเหลือ ทั้งในโรงเรียน ภายนอกโรงเรียน ชุมชน และสถานที่ใกล้เคียง
ที่ได้รับประโยชน์ บทเรียนพัฒนาคุณธรรมจิตอาสาในโรงเรียนเหล่านี้ เป็นบทเรียนตัวอย่างที่มี
ประโยชน์มาก สามารถนำไปเลือกใช้ได้ตามความต้องการและตามบริบทของโรงเรียนลักษณะต่างๆ
ได้อย่างดี

“

...สังคมดำรงอยู่ได้ด้วยการกระทำประโยชน์
เกื้อกูลกัน และทุกคนที่อยู่ร่วมกันย่อมเป็นทั้งผู้รับ
และผู้ให้ประโยชน์ บัณฑิตในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ
สังคม และเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับในความรู้ความ
สามารถ จึงควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์
แก่สังคมทุกเมื่อ...

”

พระราชโอรสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
11 มีนาคม 2550

2

หลักการของจิตอาสา

คำว่า **"จิตอาสา"** หมายถึง ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งที่ตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ให้กับส่วนรวม อีกทั้ง ยังช่วยเหลือ "อัคตา" หรือความเป็นตัวเป็นตนของตนเองลงได้บ้าง เป็นการให้โดยเต็มใจ สมครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิยสุขที่พร้อมจะเสียสละเวลา ร่างกาย และสติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน และรู้สึกมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่นิ่งดูเฉยเมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้น และมีความสุขเมื่อได้ทำความดี

อาสาสมัคร เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มี **"จิตอาสา"** ที่สมครใจและอาสาเข้ามาช่วยเหลือผู้อื่นช่วยเหลือส่วนรวม บางครั้ง จึงเรียกอาสาสมัครว่า **"จิตอาสา"** ซึ่งมีความหมายอย่างมากกับสังคมส่วนรวม เป็นผู้ที่เอื้อเพื่อ เสียสละ เวลา ร่างกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขมากขึ้น โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งอื่นใด คนที่จะเป็นอาสาสมัครไม่ได้จำกัดที่วัย การศึกษา เพศ อาชีพ ฐานะ หรือข้อจำกัดใดๆ งานอาสาสมัครไม่ใช่เป็นอาชีพ หากคือจิตสำนึกที่สมควรมีอยู่ในความเป็นมนุษย์ทุกคนที่ต้องมีจิตใจเป็น **"จิตอาสา"** ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นงานใดๆ ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในทางบวก สิ่งที่ดีว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ล้วนแต่เป็นสิ่งที่อาสาสมัครควรทำทั้งสิ้น ผลตอบแทนที่อาสาสมัครจะได้รับ คือ ความสุข ความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จิตสาธารณะ หมายถึง สำนึกหรือความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม หรือคนทั่วไป คนที่มีจิตสาธารณะมักจะเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อสังคม ต่อประเทศชาติ มีสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ไม่ทำอะไรที่เป็น

โทษต่อคนหมู่มาก ไม่นิ่งดูเฉย หากเห็นว่าคนทำสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ โรงเรียนต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ โตขึ้นจะได้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เป็นคนที่มีน้ำใจ คอยช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส คนที่ชอบทำลายของสาธารณะ เช่น ป้ายรถโดยสาร ขโมยฝาที่ระบายน้ำ เป็นคนไม่มีจิตสาธารณะ

จะเห็นว่า คำว่า **"จิตอาสา"** และ **"จิตสาธารณะ"** คือ จิตของคนที่รู้จักเสียสละ และ คิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ไม่สร้างปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขในการทำคุณงามความดีเพื่อส่วนรวม เช่น ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น หลอดไฟฟ้าแสงสว่างตามถนน ช่วยกันดูแลรักษา และใช้น้ำประปาหรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวมอย่างประหยัด คำนึงถึงคนที่มี **"จิตสาธารณะ"** เป็นคนที่มีจิตสำนึกที่คำนึงถึงส่วนรวมอยู่เสมอ ทุกสิ่งที่ปฏิบัติจะให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรของส่วนรวม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เคารพสิทธิในการใช้ทรัพย์สินของส่วนรวม นอกจากนี้ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะยินดีเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ จะเรียกเพิ่มเติมว่า เป็นคนมีจิตสาธารณะและจิตอาสาอีกด้วย

ผลงานความสำเร็จของโครงการคุณธรรมจิตอาสาในโรงเรียนคุณธรรมที่มูลนิธิยุวสถิรคุณนิตศตคิดตามกว่า 600 แห่งทั่วประเทศ ประกอบด้วย โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และโรงเรียนคุณธรรม มยส.*

* ชื่อเรียกย่อของ "มูลนิธิยุวสถิรคุณ"

สามารถช่วยให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือทำจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และจังหวัด ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มยส.จึงได้รวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการและกิจกรรม พบว่า **หลักการสำคัญของพฤติกรรมคุณธรรมจิตอาสาในโรงเรียนคุณธรรม มยส.** ประกอบด้วยหลักการ 5 ประการ ซึ่งช่วยทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมจิตอาสา ดังนี้

1. "ทำเป็น"

หลักการข้อนี้สำคัญที่สุด ผู้ปฏิบัติจิตอาสาต้องรู้จักศักยภาพและขีดสมรรถนะของตนเอง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความมั่นใจว่าตนเองทำเป็น ทำได้สำเร็จ เช่น ต้องการช่วยเหลือคนตกน้ำ ก็ต้องเป็นคนว่ายน้ำเป็น มีร่างกายแข็งแรง และ มีความพร้อมเพียงพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่น โรงเรียนต้องมีประวัติสุขภาพ การเจ็บป่วย ความรู้ความสามารถพิเศษของนักเรียนที่สนใจจะทำจิตอาสา และตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ทั้งข้อมูลจากเอกสาร และการพูดคุยสัมภาษณ์ ก่อนจะให้ร่วมกิจกรรมจิตอาสาของโรงเรียน

2. "ทำถูกกฎหมาย ถูกวิธี และถูกกาลเทศะ" ดังนี้

1) กิจกรรมจิตอาสาต้องถูกกฎหมาย

การช่วยทำกิจกรรมจิตอาสาต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย ข้อตกลงทางสังคมที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน เช่น การช่วยคุ้ยถังขยะให้ผู้เฒ่าผู้แก่ การช่วยผู้ค้าขายเสพติดือยาเสพติดไปส่งให้ผู้ซื้อ เป็นต้น โรงเรียนจึงต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนและผู้ปฏิบัติจิตอาสาให้มีความ

ระมัดระวังไม่เป็นเครื่องมือของผู้ไม่หวังดีต่อส่วนรวม ฝึกการวิเคราะห์เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน รู้เท่าทันคนและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รอบตัวเองอยู่เสมอ

2) กิจกรรมจิตอาสาต้องถูกวิธี

การทำกิจกรรมทุกอย่างในชีวิตประจำวันของทุกคน ต้องใช้ความรู้และเข้าใจในกระบวนการวิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคสำคัญต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งสิ้น เพราะผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งผลดี และผลเสีย อาจเกิดผลกระทบในวงกว้างเพิ่มขึ้นอีกก็ได้ ผู้ปฏิบัติจิตอาสาจึงต้องไม่ประมาท หากให้การช่วยเหลืออย่างไม่ถูกวิธีผลเสียหายจะเกิดขึ้นกับผู้ได้รับความช่วยเหลือ เช่น การดูแลผู้สูงอายุ การช่วยเหลือผู้พิการ การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น โรงเรียนจึงต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนและผู้ปฏิบัติจิตอาสาให้มีความชัดเจนในกระบวนการวิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคต่างๆ ต้องตระหนักถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของจิตอาสา นอกเหนือจากความหวังดีของผู้ปฏิบัติเอง

3) กิจกรรมจิตอาสาต้องถูกกาลเทศะ

ชีวิตประจำวันปกติของทุกคนย่อมต้องมีมารยาทและรู้กาลเทศะในการเข้าสังคมอยู่แล้ว การทำกิจกรรมจิตอาสาย่อมไม่มีการยกเว้น และอาจต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการใช้มารยาทและกาลเทศะเพิ่มมากขึ้นอีกก็ได้ เพราะในสถานที่ที่ไปทำกิจกรรมจิตอาสา จำเป็นต้องประสานสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลที่รับการช่วยเหลือ และประชาชนทั่วไปซึ่งอาจจะไม่รู้เรื่องกิจกรรมจิตอาสาใดๆ เลยได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติจิตอาสาต้องคำนึงถึงมารยาทต่างๆ การมีสัมมาคารวะ มีความเคารพนอบน้อมต่อผู้สูงอายุ ผู้พิการ รู้จักมารยาทการทักทาย การไหว้ผู้สูงอายุ การเอื้อเฟื้อต่อเด็ก

ผู้พิการ เป็นต้น ประการสำคัญ จิตอาสาต้องรู้กาลเทศะ ซึ่งหมายถึง ควรรู้ว่าสิ่งใดควรจะทำ สิ่งใดไม่ควรทำ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น รู้จักสำรวมกิริยาจา เช่น ไม่หัวเราะ สนุกสนานในงานศพ ใช้โทรศัพท์มือถือเสียงดัง ใช้เสียงดังเอะอะในวัด เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องรู้ กาลเทศะในการแต่งกายให้เหมาะสมกับงานและสถานที่ เช่น ไม่ใช้เสื้อสีฉูดฉาด รัดรูป กระโปรง สั้น ไปทำกิจกรรมจิตอาสาในวัด โรงพยาบาล สถานพักฟื้นผู้ป่วย เป็นต้น โรงเรียนจึงต้องเน้นย้ำ ให้นักเรียนและผู้ปฏิบัติจิตอาสาคำนึงถึงมารยาทและรู้กาลเทศะในการทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อ รักษาหัวใจของผู้มารับความช่วยเหลือและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชนที่พบเห็น รวมทั้ง จิตอาสาต้องรู้จักกาลเทศะของตนเอง เช่น นักเรียนไม่ควรทำกิจกรรมจิตอาสาจนกระทบต่อการ เรียนของตนเอง เป็นต้น

3. "ทำความดีด้วยใจ"

คำว่า "อาสา" มีความหมายชัดเจนแล้วว่าผู้ปฏิบัติจิตอาสาสนใจและสมัครใจจะทำกิจกรรมเพื่อ ช่วยเหลือผู้อื่น จะใช้เวลาว่างของตนเองทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ นักเรียนและบุคลากรผู้ปฏิบัติจิตอาสา สามารถเลือกกิจกรรมที่สนใจและเต็มใจจะทำ เพื่อให้เกิด ผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่โรงเรียนต้องการ

4. "ทำเป็นประจำ"

การฝึกให้นักเรียนและผู้ปฏิบัติจิตอาสา เป็นผู้ที่มีความตั้งใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือ รู้จักการเสียสละ สิ่งที่คุณเองมี รู้จักใช้เวลาว่างทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมนั้น เป็นการฝึกให้มีอุปนิสัยที่ดี ที่ต้องการให้เกิดขึ้นและติดตัวผู้ปฏิบัติไปตลอดชีวิต จึงจำเป็นต้องใช้เวลา และต้องทำอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเกิดเป็นนิสัย และติดตัวไปตลอด โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกกิจกรรมจิตอาสาอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้อื่นในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

5. "ทำแล้วมีความสุข"

ความอิมใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุขที่ได้ทำคุณงามความดี เสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อสาธารณประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เกิดความสุขเมื่อได้ทำความดี ล้วนเป็นสัญญาณที่บ่งบอกว่า ผู้ปฏิบัติจิตอาสาพึงพอใจกับกิจกรรมจิตอาสาของตน เมื่อมีความสุข ย่อมต้องการทำต่อไป เป็นผลตอบแทนทางจิตใจที่เกิดความสุข ความสงบในจิตใจตนเอง โรงเรียนจึงควรจัดให้นักเรียนและบุคลากรผู้ปฏิบัติจิตอาสาประเมินความพึงพอใจของตนเอง ภายหลังจากการร่วมกิจกรรมจิตอาสาทุกครั้ง เพื่อให้ทุกคนรู้จักประเมินตนเอง และปรับปรุงการร่วมงานจิตอาสาในโอกาสต่อไป

“

...การทำงานทุกอย่าง ย่อมต้องมีปัญหา
ข้อขัดข้องเกิดขึ้นบ้าง เป็นเรื่องปรกติธรรมดา แต่
เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะต้องรีบปฏิบัติแก้ไข ไม่ปล่อยทิ้ง
ไว้ให้เกิดความเสียหายแก่งานได้ ผู้ปฏิบัติบริหารงาน
จึงต้องเอาใจใส่ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด
จักได้ทราบถึงปัญหาสาเหตุที่เกิดขึ้นและปฏิบัติแก้ไข
ได้ถูกต้องทันท่วงที...

”

พระราโชวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
29 มีนาคม 2539

3

รูปแบบของพฤติกรรมจิตอาสา

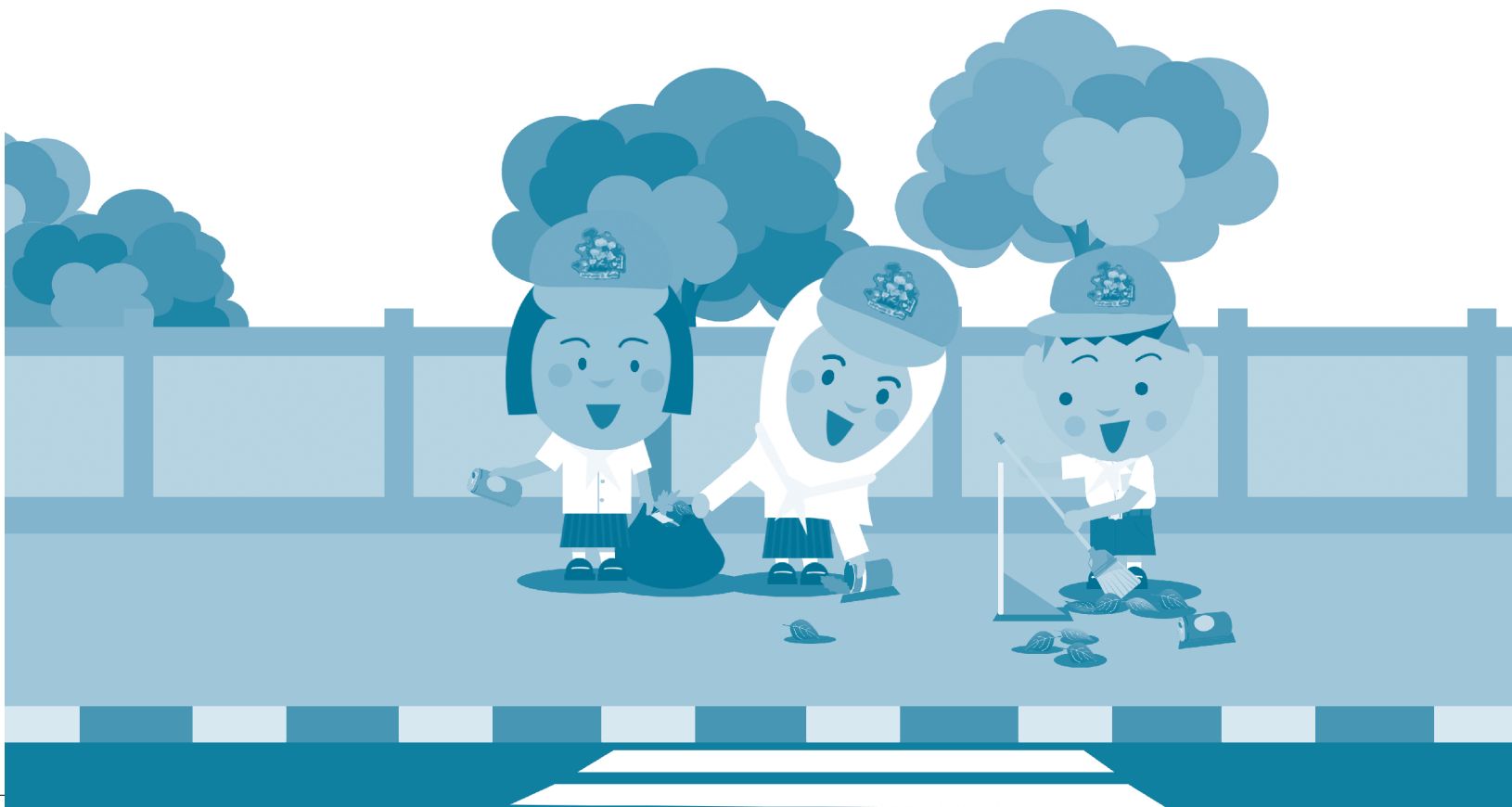

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตอาสาในโรงเรียนคุณธรรม มยส. มีรูปแบบของพฤติกรรมจิตอาสา อยู่ 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มพฤติกรรมจิตอาสาที่ช่วยพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนเอง ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน ครู โรงเรียน ครอบครัว ฝึกการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ รับฟังปัญหาของผู้อื่น ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ แบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ และยินดีให้บริการอำนวยความสะดวกต่างๆ ต่อผู้อื่น

2. กลุ่มพฤติกรรมจิตอาสาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน สังคม และประเทศให้มีความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเวลา แรงกาย ทุนทรัพย์ ความร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีความสุข โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน และสังคม ช่วยแก้ไขปัญหาคความทุกข์ยาก และอุปสรรคต่างๆ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมส่วนรวม

3. กลุ่มพฤติกรรมจิตอาสาเพื่อสร้างสังคมจิตสาธารณะ เป็นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของประเทศ เป็นพฤติกรรมจิตอาสาที่ประชาชนทุกคนควรระลึกอยู่เสมอ และปฏิบัติเป็นนิสัย เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศ เช่น การมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้ น้ำ ใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรของประเทศอย่างประหยัดและคุ้มค่า การไม่ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ การดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม และเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม ไม่ทิ้งขยะลงบนถนน ไม่ขีดเขียนเสาคอนกรีตรถไฟฟ้าให้สกปรก ดูแลรักษาป่าและวนอุทยาน ไม่เผาขยะ ไม่สร้างมลพิษทางอากาศ และการร่วมทำจิตอาสาเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในประเทศ เป็นต้น

4

กระบวนการพัฒนานาพหุติกรรม จิตอาสา

โรงเรียนได้นำหลักการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง มยส. มาใช้พัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาในโรงเรียนอย่างได้ผลดีมาก

หลักการพัฒนาคุณธรรมจิตอาสา 4 ประการ ได้แก่ 1)ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมจิตอาสาทั้งโรงเรียน 2)ให้ร่วมมือกันทำจิตอาสา ทุกคนทำอย่างมีส่วนร่วม 3)ทำจากล่างขึ้นบน โดยให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจ และการสมัครใจของนักเรียนเป็นหลัก และ 4)ต้องทำกิจกรรมจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจิตอาสาในโรงเรียนคุณธรรม มยส. ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1. สร้างการรับรู้และการยอมรับ

โรงเรียนเริ่มต้นด้วยการสร้างความตระหนัก ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการทำกิจกรรมจิตอาสา ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ครู บุคลากร ผู้บริหาร และครอบครัว ชุมชนได้โดยน้อมนำพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษาที่ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ที่ว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว สถานศึกษา และ สถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี พลเมืองดีเห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจและความเอื้ออาทรต่อกันและกัน เป็นต้น โดยการประชุมชี้แจง กิจกรรมหน้าเสาธง ปลูกฝังจิตสำนึกด้านจิตอาสาในกระบวนการเรียนการสอน กระตุ้นสร้างการรับรู้ตลอดเวลา ทั้งการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งภายในโรงเรียนและในชุมชน หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 2. สร้างแกนนำ

โรงเรียนให้ความสำคัญกับการคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ โดยพิจารณาผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมจิตอาสา มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งการกระทำและวาจา เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในโรงเรียน สนับสนุนให้มีทีมงานจิตอาสาของโรงเรียน ร่วมกันวางแผนงาน แบ่งงานความรับผิดชอบ ร่วมลงมือปฏิบัติตามแผน ประเมินความก้าวหน้า และปรับปรุงงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3. กำหนดเป้าหมายด้านจิตอาสาของโรงเรียน

โรงเรียนที่มีคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านจิตอาสาแล้ว หรือมีกิจกรรมจิตอาสาที่ผนวกไว้ในกิจกรรมใดๆ ของโรงเรียนได้ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมจิตอาสาให้ชัดเจน เช่น ช่วยทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ช่วยดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น โดยมุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีจิตอาสา คิดและร่วมมือเสียสละเวลาช่วยเหลือผู้อื่นทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ขั้นตอนที่ 4. กำหนดวิธีบรรลุเป้าหมายด้านจิตอาสา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านจิตอาสา ดังนี้ 1)ทำเป็นโครงการคุณธรรมที่นักเรียนคิด เลือก และลงมือปฏิบัติ 2)ร่วมกันเป็นแบบอย่างที่ดีในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 3)จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจิตอาสา 4)บูรณาการคุณธรรมจิตอาสาในการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 5. ลงมือปฏิบัติ

การลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด โดยทุกโรงเรียนได้น้อมนำหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้ เช่น "ทำตามลำดับ ขั้นตอน" "ทำอย่างมีความสุข" เพื่อเป็นหลักคิดในการปฏิบัติ นอกจากนี้ ได้นำหลักการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมมาใช้ ได้แก่ ทำทั้งโรงเรียน ทุกคนทำอย่างมีส่วนร่วม ทำจากล่างขึ้นบน โดยให้ความสำคัญกับความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก และต้องทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 6. สร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ

ทุกโรงเรียนได้สร้างกลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง มยส. มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจิตอาสา ได้แก่ 1)การวางแผนการทำกิจกรรมจิตอาสา ประกาศ ให้อุทิศคนที่สนใจทราบแนวทางการดำเนินกิจกรรม เพื่อคัดสรรใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะมี หลากหลายให้เลือกกิจกรรมทำได้ทุกคน 2)สร้างการมีส่วนร่วม โดยให้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับปรุงงาน ร่วมประเมินผลสำเร็จ 3)ส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรงทางบวก ชมเชย ยกย่อง ให้เกียรติ เพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงาน 4)มีการติดตามนิเทศ เยี่ยมชม รับฟังความก้าวหน้า การพัฒนางานจิตอาสา 5)แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงานจิตอาสา 6)ประเมินผลตามสภาพจริง ประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้วยวิธีง่ายๆ เช่น สังเกต สอบถาม สนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ เป็นต้น เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม มีการถอดบทเรียน ถอดบทเรียนสิ่งที่ปฏิบัติ เพื่อสรุปองค์ความรู้ด้านจิตอาสา ของโรงเรียน

“

...เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้
ก็ต้องทำ...

”

พระราโชบายด้านการศึกษา เรื่องการเป็นพลเมืองดี
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
มิถุนายน 2560

5

ผลงานความสำเร็จในภาพรวม

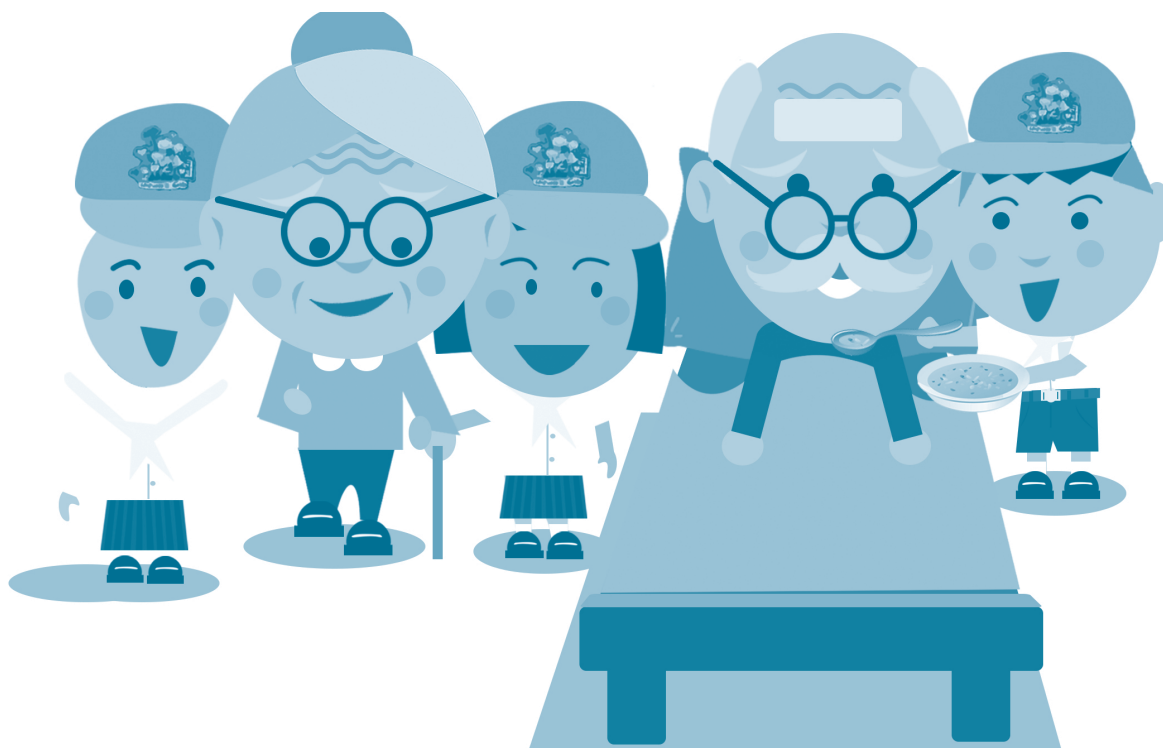
ผลสำเร็จที่สำคัญที่สุด คือ ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนโดยตรง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบในโรงเรียน เช่น การดูแลรักษาความสะอาดของ ห้องเรียน นอกจากนี้พฤติกรรมจิตอาสาช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ช่วยเหลือผู้อื่น เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคี หากทำอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนจะเกิดความตระหนัก มีจิตสำนึกในพฤติกรรมจิตอาสา รู้จักการเสียสละเวลา และแรงงานทำงานเพื่อส่วนรวม ภาควิชาที่ได้ทำคนเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน มีความสุขที่ได้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จัดหาแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ให้ผู้ทุกข์ยากต้องการความช่วยเหลือ ในที่สุด นักเรียนจะซึมซับถึงประโยชน์ที่ตนเองได้รับจากกิจกรรมจิตอาสา ช่วยให้มีจิตใจเข้มแข็ง สามารถ ลด ละ เลิก พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ความเห็นแก่ตัว การมาโรงเรียนสาย และ รู้จักทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตระหนักเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการช่วยเหลือส่วนรวม ทั้งครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน จังหวัด และประเทศ

ครูมีโอกาสดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น มีความรัก ความผูกพัน รับผิดชอบ ทุ่มเท เสียสละอุทิศเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ช่วยให้ครูทำงานเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีปรองดอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น

โรงเรียนมีความภาคภูมิใจในการทำความดีจิตอาสาของนักเรียน เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน

ผู้ปกครองมีความสุขที่บุตรหลานมีวินัยในตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีของพ่อแม่ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม จึงสนใจ ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และเพิ่มจำนวนมากขึ้น จนเกิดเป็นความนิยมที่จะส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียน

ชุมชนรับรู้การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมด้านจิตอาสาในโรงเรียน คำนึงถึง ให้ความร่วมมือช่วยเหลือทั้งด้านแรงงานและทุนทรัพย์ ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

6

นวัตกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ ระดับโรงเรียน

เป้าหมายหลักของโครงการคุณธรรมระดับโรงเรียนทุกโครงการ มุ่งสืบสานพระราชปณิธาน เติบโตรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และน้อมปฏิบัติตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง การเป็นพลเมือง ดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน **"เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ ก็ต้องทำ"** เช่น งานจิตอาสา งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทรต่อกัน ครอบคลุม สถานศึกษา และสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี รวมทั้งมุ่ง ปฏิบัติกิจกรรมใน**โครงการจิตอาสา "เราทำความดี ด้วยหัวใจ"** เพื่อถวายแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 28 กรกฎาคม 2560 โดยจัดทำโครงการคุณธรรมจิตอาสา เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียน

โครงการคุณธรรมของโรงเรียนคุณธรรม มยส. ที่ประสบความสำเร็จ สามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้นักเรียนรู้จักตระหนักในสำคัญของคุณธรรมจิตอาสา สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จิตอาสาในโรงเรียน ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ และนักเรียนมีความสุขเมื่อได้ทำจิตอาสา สำเร็จ ได้แบ่งประเภทของงานออกได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. งานทำความสะอาดสถานที่ในโรงเรียน
2. งานจัดการขยะภายในโรงเรียน
3. งานสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้อ
4. งานส่งเสริมสุขภาพ
5. งานพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

1. งานทำความสะอาดสถานที่ในโรงเรียน

1) แนวคิดและปัญหา

ปัญหาเรื่องการรักษาความสะอาดในห้องเรียนและพื้นที่บริเวณโรงเรียน เป็นปัญหาที่โรงเรียนทุกแห่งเคยพบ มักเกิดจากนักเรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ทิ้งขยะลงบนพื้นห้องเรียน เช่น ขวดน้ำพลาสติก แก้วน้ำกระดาษ ชองขนม เป็นต้น นักเรียนไม่ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน บางแห่งมีฝุ่นละอองจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วไม่ทำความสะอาดหลังการเรียน เช่น วิชางานช่าง เป็นต้น หลักคิดของโรงเรียนมุ่งสร้างความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยให้นักเรียน นักเรียนควรได้รับการฝึกระเบียบวินัยในการใช้ห้องเรียน อาคารเรียน และพื้นที่บริเวณโรงเรียน ฝึกให้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ฝึกการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การช่วยเหลือกัน ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น โครงการคุณธรรมจิตอาสาจึงเป็นโครงการที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนได้ มีกิจกรรมช่วยสร้างนิสัยให้ทุกคนมีจิตสำนึก รักษาความสะอาด มีระเบียบวินัยในการใช้สถานที่ส่วนรวม มีจิตอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม และทำให้โรงเรียนมีความสะอาด สมเป็นสถานศึกษา

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนของตนเองและอาคาร สถานที่ในพื้นที่บริเวณโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรมความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยในโรงเรียน ฝึกให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักเสียสละ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกัน รับฟังความเห็นของผู้อื่น รักเพื่อนสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจิตอาสา มีหลากหลาย แตกต่างกันตามความต้องการ และบริบทของโรงเรียน โรงเรียนคุณธรรมทุกแห่งมุ่งจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกรักความสะอาดให้นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน แต่ละแห่งมีวิธีการกระตุ้นความสนใจ และสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียน ที่น่าสนใจ เช่น

"โครงการภารโรงห้องจิว" กำหนดให้มีนักเรียนภารโรงห้องจิว มีน้ำใจมีจิตอาสา พัฒนาห้องเรียนให้มีความสะอาดเรียบร้อย น่าเรียน โดยการดำเนินงานเริ่มจากสมาชิกจิตอาสาของโรงเรียน ชักชวนหาเครือข่ายเพื่อนนักเรียนในห้องและต่างห้องเรียน ในอัตราส่วน 1:3 แล้วชักชวนกันเพิ่มจำนวนไปเรื่อยๆ จนทำให้ได้นักเรียนที่มีจิตอาสาขยายออกเป็นวงกว้าง จนกระทั่งครบทุกห้องเรียน วิธีการที่ทำเป็นประจำทุกวัน ได้แก่ นักเรียนจะมาถึงห้องเรียนก่อนคุณครู เพื่อทำหน้าที่ภารโรงห้องจิว ทำการเก็บกวาดห้องเรียนให้สะอาด เรียบร้อย หากพบวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ที่ชำรุดเสียหายเกินความสามารถ ก็จะรายงานให้คุณครูที่ปรึกษาทราบเพื่อแก้ไขต่อไป

"โครงการเขตพื้นที่สะอาดบรรยากาศดี" จัดทำในรูปแบบครอบครัวคุณธรรม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เรียกชื่อกลุ่มว่าครอบครัว ประกอบด้วย ครอบครัวเมตตา ครอบครัวกรุณา ครอบครัวมุทิตา และครอบครัวอุเบกขา จัดให้มีแกนนำครอบครัวละ 5 คน เป็นผู้นำในการดำเนินงาน มีพ่อครูแม่ครูเป็นที่ปรึกษาจัดทำกิจกรรมจิตอาสาในโรงเรียน โครงการเขตพื้นที่สะอาดบรรยากาศดีนี้ จะแบ่งเขตพื้นที่ภายในโรงเรียนออกเป็น 4 เขต ใช้การจับฉลากให้ครอบครัวแต่ละครอบครัวดูแลรักษาทำความสะอาด ทุกเช้าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน จัดเป็นโครงการคุณธรรมลำดับต้นๆ ของโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนจะจัดให้นักเรียนแต่ละห้องเรียนรับผิดชอบทำความสะอาด ตกแต่ง สวยงาม และดูแลรักษาห้องเรียนของตนเองให้น่าเรียนตามที่ต้องการ เช่น **"โครงการโรงเรียน สวยด้วยมือเรา"** **"กิจกรรมห้องเรียนสายน่าเรียนรู้"** เป็นต้น ส่วนพื้นที่ส่วนกลาง โรงเรียนและ นักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมจิตอาสาร่วมกันดูแลทำความสะอาด บางแห่งมอบให้นักเรียน รับผิดชอบอาคารและพื้นที่ส่วนกลาง และบริเวณโรงเรียน โดยมอบให้ 1 ห้องเรียนต่อ 1 โครงการ เช่น ห้องปฏิบัติการ ห้องประชุม ห้องละหมาด ห้องอาหาร และห้องน้ำ เป็นต้น ในการรับมอบงาน ทำจิตอาสาทำความสะอาดให้โรงเรียนแล้ว นักเรียนจะแบ่งงานกันคิดตามตรวจสอบงานด้วยกลุ่ม นักเรียนเอง และนำผลงานความก้าวหน้าเข้าประชุมหารือกันในขณะทำงาน สภานักเรียน หรือ คณะกรรมการนักศึกษาทุกชั้นปี เพื่อร่วมกันทบทวนวิธีการการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา พัฒนา ความก้าวหน้า และประเมินผลงานร่วมกัน

เมื่อทำกิจกรรมจิตอาสาแล้วเสร็จ โรงเรียนต่างๆ มักนิยมใช้วิธีการให้นักเรียน**บันทึกความคิด**ที่ได้ปฏิบัติงานจิตอาสา และให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานหน้าเสาธง มีการยกย่องชมเชย ชื่นชมผลงานความสะอาดของโรงเรียนในวาระต่างๆ บางแห่งมีการมอบรางวัลกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มี จิตสำนึก มีน้ำใจดีและมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง การ**ประชาสัมพันธ์ขยาย ผลงานจิตอาสา**เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะเป็นการช่วยสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกจิตอาสาปฏิบัติ หน้าที่รักษาความสะอาดพื้นที่และบริเวณโรงเรียนอย่างเต็มใจต่อเนื่อง ช่วยเพิ่มจำนวนสมาชิก จิตอาสาใหม่ๆ ของโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้นอยู่เสมอ

4) ผลงานความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการรักษาความสะอาดโรงเรียนที่สำคัญที่สุด คือ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ช่วยให้เกิดความรู้สึกรักโรงเรียน มีความสุขในการอยู่ในโรงเรียน และทำให้อาคารเรียน พื้นที่ใช้สอย และบริเวณโรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่น น่าอยู่ น่าเรียน ทั้งห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องประชุม ห้องละหมาด ห้องพิเศษต่างๆ ห้องน้ำ ลานพักผ่อน ใต้ร่มไม้ และบริเวณโรงเรียนโดยรอบสะอาด ปราศจากขยะ มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีรายได้เพิ่มจากการแปรรูปขยะ อุปกรณ์สิ่งของเหลือใช้ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เช่น นำไปซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียน เสื้อผ้าให้กับนักเรียนค้อยโอกาส เป็นต้น

2. งานจัดการขยะภายในโรงเรียน

1) แนวคิดและปัญหา

ปัญหาเรื่องการจัดการขยะของโรงเรียน เป็นปัญหาประจำเรื่องหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนมักขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ทั้งขยะไม่ลงถังขยะ ไม่มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ถิ่นทุรกันดาร สถานที่ตั้งติดถนนหลวง มีฝุ่นและขยะข้างถนนปลิวเข้ามาตลอดเวลา เช่น เศษถุงพลาสติก ขวดน้ำอัดลม เป็นต้น และส่วนใหญ่จะมีต้นไม้ใหญ่ที่ทิ้งใบแห้งหล่นลงมาที่พื้นสนามเป็นประจำ จึงทำให้โรงเรียนดูสกปรก ไม่เป็นระเบียบ ดังนั้น เมื่อโรงเรียนมีโครงการคุณธรรม ซึ่งรณรงค์ให้มีการรักษาความสะอาดห้องเรียนและพื้นที่บริเวณโรงเรียน จึงทำให้มีการรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ เศษใบไม้ดอกไม้ ขยะจากของใช้ต่างๆ ที่

เคลื่อนอยู่รอบโรงเรียน ให้มารวมศูนย์ที่จุดเดียวกัน โรงเรียนจึงผนวกงานรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนไว้กับกิจกรรมจิตอาสาจัดการขยะในโรงเรียนด้วยกัน ซึ่งช่วยฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดโรงเรียน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ช่วยเหลือสามัคคีกัน เป็นต้น ที่สำคัญ งานจัดการขยะมีกิจกรรมหลายขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจงานจิตอาสาได้เร็วมากขึ้น

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาจัดการขยะของโรงเรียน ขยะเป็นผลพลอยได้จากงานรักษาความสะอาดห้องเรียน และพื้นที่บริเวณโรงเรียน การรู้จักวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง เป็นการปลูกจิตสำนึกเรื่องการลดปัญหาขยะ การรักษาสิ่งแวดล้อม และช่วยพัฒนาคุณธรรมความรับผิดชอบต่อสังคม มีระเบียบวินัยในโรงเรียน ฝึกให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม โรงเรียนมุ่งให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง รักความเป็นระเบียบ สะอาด เรียบร้อย ทั้งของใช้ที่ถูกที่และเห็นคุณค่าของสิ่งที่เหลือใช้ รู้จักนำมาประดิษฐ์สิ่งของใช้ใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ของห้องเรียนได้

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจิตอาสาด้านการจัดการขยะมีหลายขั้นตอน โรงเรียนแต่ละแห่งเลือกทำขั้นตอนที่เหมาะสมตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน โครงการจิตอาสาที่น่าสนใจ เช่น

"โครงการพัฒนาระก่อนลงถึง รวมพลังโรงเรียนสะอาด" โดยกำหนดให้นักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่อนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รับผิดชอบพัฒนาระของตนเองให้เล็กและทิ้งให้ถูกที่ ทุกครั้ง ภายหลังรับประทานอาหารต้องเก็บล้างภาชนะของตนเองให้เรียบร้อย แต่ละชั้นเรียนจะ คึงคูกความสนใจโดย คึงชื่อโครงการแตกต่างกันไป เช่น "โครงการพัฒนาระให้ชั้นเล็ก เด็กสตรีฯ ทิ้งลงถึง" "โครงการรักษะโลก รักโรงเรียน เปลี่ยนนิสัย ใส่ใจพัฒนาระ" และ "โครงการล้างสะอาด ปราศจากเชื้อโรค" เป็นต้น

"โครงการจิตสาธารณะ R ตามี อาสา ทำความดี ด้วยหัวใจ" โดยกำหนดให้นักเรียน นักศึกษาทุกคน ลงมือทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ด้วยตนเอง และรู้จักปรับตัวให้สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยการบูรณาการพฤติกรรมจิตอาสาไว้ในกิจกรรมพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้เป็น คนดีและคนเก่ง ตามมาตรฐาน 5 แผนคี่ 5 แผนเก่งของคณะกรรมการองค์การวิชาชีพ และ คณะกรรมการชมรมวิชาชีพด้านการจัดการขะ เช่น เพิ่มหน่วยการเรียนรู้ "การคัดแยกขะด้วย 3 R" และ จัดทำโครงการจิตอาสาด้านการจัดการขะ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ลดขะอินทรีย์ อนุาการขะ ขะเพื่อสังคม คาลับประค และจัดประกวค Singing Recycle Contest Popular Paparazzi เป็นต้น

"โครงการรู้จักสร้าง รู้จักใช้" โดยน้อมนำ "หลักการทรงงาน" ของพระบาทสมเค็จ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเคช บรมนาถบพิตร ที่ว่า "ประหยัด เรียบง่าย เกิดประโยชน์สูงสุด" มาเป็นแนวทางส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงการนำสิ่งของเหลือใช้ไปประยุกต์ เพื่อนำกลับมาใช้ ใหม่ เช่น นำขวดน้ำที่ทิ้งแล้วในโรงเรียนมาทำเป็นค้ำไม้กวาดเพื่อใช้ในการทำความสะอาดเคต

พื้นที่โรงเรียน ช่วยลดปัญหาขยะในโรงเรียน และนำสิ่งของที่เหลือใช้ที่เก็บรวบรวมไว้เป็นขยะไปขาย เพื่อนำรายได้มาจัดหาอุปกรณ์เครื่องเขียน เสื้อผ้าให้กับนักเรียนยากจน ขาดแคลน ค้อยโอกาส ในโรงเรียนและในชุมชน

นอกจากนี้ โรงเรียนบางแห่งคิดสร้างสรรค์วิธีการจัดการขยะ โดยลดปริมาณขยะได้ตั้งแต่ นักเรียนเข้ามาในโรงเรียน กล่าวคือ ให้นักเรียนทุกคน นำขวดน้ำ แก้วน้ำส่วนตัว นำมาจากบ้าน ใช้แล้วทำความสะอาด ไม่ทิ้งเป็นขยะ ทำให้ปริมาณขยะลดลงได้ทันที

กรณีที่มีการนำขยะมาเพิ่มมูลค่าโดยการคัดแยกและจำหน่าย มีรายได้ เมื่อสิ้นภาคเรียนก็นำเงินนั้นไปซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นไปมอบให้นักเรียนค้อยโอกาส หรือนักเรียนขาดแคลนของโรงเรียน หรือเก็บรวบรวมไว้เป็นเงินสำรองกองกลางของห้องเรียน เพื่อใช้สอยในยามจำเป็นตามความประสงค์ของห้องเรียน

4) ผลงานความสำเร็จ

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน นักศึกษา คือ นักเรียนมีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา มีความรู้และความสามารถในการลดปัญหาขยะในห้องเรียน และในโรงเรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหาเกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ ภาคภูมิใจที่ได้ทำตนเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน มีความสุขใจที่ได้เอื้อเพื่อจัดหาแบ่งปันอุปกรณ์การศึกษาช่วยเหลือผู้ค้อยโอกาส

3. งานสนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้

1) แนวคิดและปัญหา

ปัญหาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผลการทดสอบระดับชาติบางวิชาหลักยังไม่เป็นไปตามความคาดหวังของโรงเรียน อาจเกิดจากนักเรียนไม่สนใจเรียน ขาดเรียนบ่อย การเรียนไม่ต่อเนื่อง บางคนมีปัญหาทางครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก มีฐานะยากจน ขาดการดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น นักเรียนบางคนมาจากชนกลุ่มน้อย เช่น ชนเผ่ากะเหรี่ยง กะเหรี่ยง และพม่า ฟังภาษาไทยไม่เข้าใจ และพูดภาษาไทยไม่ได้ จึงยากต่อการสื่อสาร ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่อ่านหนังสือไม่ออกจะไม่ค่อยมาโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงมุ่งแก้ไขพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนที่ไม่มีความถนัดหรือความสามารถในการเรียนรู้ในวิชานั้นๆ เพื่อช่วยยกระดับการเรียนรู้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือน้องและเพื่อนๆ ที่มีปัญหาเรื่องพัฒนาการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การใช้ภาษาต่างประเทศ และมุ่งปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องที่ไม่เน้นการแข่งขัน แต่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดี

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานจิตอาสาด้านการพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนส่วนมากจะเน้นเรื่องการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ โดยแต่ละโรงเรียนจะมีวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนแตกต่างกันตามความต้องการโรงเรียน เช่น

"โครงการ สอนน้องพูดภาษาอังกฤษ" โดยรับสมัครกลุ่มน้องที่ต้องการฝึกการสื่อสารภาษาอังกฤษ มีการประชุมวางแผน ร่วมกันกำหนดวันเวลาสถานที่ที่จะไปดำเนินการ แบ่งกิจกรรมออกเป็นฐานการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมโดยใช้การเล่านิทานพร้อมจัดการแสดงให้น้องๆ ได้ดู และสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษไปในเนื้อเรื่อง เพื่อให้้องๆ สนใจที่จะรับความรู้ มีของรางวัลให้กับน้องๆ ที่ร่วมกิจกรรมตอบคำถามคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และน้องๆ ที่ตั้งใจร่วมกิจกรรม เช่น ตุ๊กตาขนม เพื่อเป็นกำลังใจ นอกจากนี้ พี่ๆ ก็มีกิจกรรมนันทนาการ เช่น เล่นมอญซ่อนผ้า งูกินหาง เป็นต้น เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับน้องๆ โดยไม่รู้สึกละอายหน้ากับกิจกรรม

"โครงการคุณธรรมน้องพี่ชุมชนเทพคณิศ" มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นฐานคณิตศาสตร์และภาษาไทยคู่คุณธรรมสู่ความเป็นเลิศ โดยคณาจารย์ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านภาษาและคำนวณในระดับชั้นต่างๆ และอาสาสมัครนักเรียนที่มีความพร้อมด้านการเรียนรู้เป็นกลุ่มแกนนำ เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนการสอน การใช้สื่อสำเร็จรูป ช่วยพัฒนาด้านภาษาและคำนวณ โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน มีครูและเพื่อนนักเรียนช่วยแนะนำและติดตามให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนรู้ช้า มาเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ กำหนดเวลาประมาณ 0.30-1.30 ชั่วโมง เนื้อหาเกี่ยวกับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เช่น การบวก การลบ การคูณ และการหาร รวมไปถึงเนื้อหาในระดับชั้นที่สูงขึ้น โดยพี่ๆ นักเรียนแกนนำที่อยู่ระดับมัธยมศึกษา ได้ขอคำปรึกษาจากครูประจำโครงการคุณธรรม และ/หรือบางครั้งคุณครูก็จะทบทวนเนื้อหาที่เรียนแล้วให้พี่นำไปสอนน้องหรือสอนเนื้อหา และวิธีคิดแบบใหม่ให้น้องๆ ในชุมชนด้วย ข้อตกลงของชุมชนมี 3 ข้อ เป็นข้อเสนอของสมาชิกรุ่นพี่หนึ่งข้อ จากสมาชิกรุ่นใหม่หนึ่งข้อ และจากคุณครูที่ปรึกษาหนึ่งข้อ คือ 1) รุ่นน้องต้องเชื่อฟังคำสอนจากรุ่นพี่ 2) เวลาพี่สอนน้องจะไม่คุยหรือส่งเสียงรบกวน และ 3) ให้ช่วยเหลืองานคุณครูทุกๆ คน

"โครงการจิตอาสาพลังความดี" โดยรับสมัครนักเรียนจิตอาสาและคัดเลือกเป็นแกนนำของโครงการ แต่งตั้งให้ประจำหมู่บ้านของนักเรียนเพื่อความสะดวกในการทำ **"กิจกรรมสอนน้องอ่านหนังสือและทำการบ้าน"** โดยเริ่มจากการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจกิจกรรมและวิธีดำเนินงานของโครงการ กำหนดเวลาและสถานที่นัดพบ จัดรวมกลุ่มจิตอาสาออกไปสอนน้องแต่ละหมู่บ้าน รวบรวมรายชื่อนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยและมีปัญหาด้านการอ่านและทำการบ้านของแต่ละหมู่บ้าน นักเรียนแกนนำจะรวบรวมความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนแต่ละหมู่บ้านเป็นรายเดือน นำเสนอครูที่ปรึกษา ช่วยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการอ่าน การเขียน คี้นั้นมาก และมีการมอบเกียรติบัตรให้แก่เด็กนักเรียนแกนนำเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไปด้วย

"โครงการ พี่รักน้อง น้องรักพี่ เรารักกัน" และ **"โครงการคลินิกภาษาพี่น้องอ่าน"** เป็นกิจกรรมที่รวมพี่ เพื่อน น้องอยู่รวมกัน ให้พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน โดยแบ่งเป็นรายกลุ่มย่อยๆ ตามสภาพปัญหาการอ่าน ให้คนเก่งอาสาช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าฝึกฝนการอ่าน น้องหนึ่งคนอาจมีพี่ 2-3 คน คอยช่วยดูแล พร้อมกับครูที่ปรึกษา เป็นการเติมเต็มความรักซึ่งกันและกัน ด้วยความสามัคคี ด้วยจิตอาสา

"กิจกรรมหนังสือหล่อเลี้ยงปัญญาบ่มเพาะคุณธรรม" โดยรับสมัครกลุ่มนักเรียนจิตอาสาที่เสียสละเวลา สอนการบ้าน สอนอ่านเขียน คิคเลข ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน พுகุ่ยให้กำลังใจให้ขยันเรียนมากขึ้น พยายามให้พัฒนาตนเอง และใช้ความรู้และปัญญาที่มีคู่กับคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อลดความเสี่ยงในการสอบตก ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีผลการเรียนดีขึ้น รู้จักใช้ชีวิตอย่างถูกต้องมากขึ้น เป็นการคืนคนดี คนเก่งให้กับชุมชน ทำให้ชุมชนมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาชุมชนต่อไป

"โครงการห้องสมุดคัลล่อ" มีเป้าหมายให้นักเรียนในโรงเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยเริ่มจากกลุ่มยุวบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นนักเรียนจิตอาสาจะให้บริการความสะดวกในการเลือกอ่านหนังสือ โดยออกสำรวจพื้นที่ในโรงเรียนที่นักเรียนชอบไปนั่งพูดคุยกัน ในเวลาว่าง คัดเลือกหนังสือสำหรับให้บริการ ใช้หลักการพิจารณาคัดเลือกหนังสือดี ที่น่าสนใจและมีประโยชน์ สามารถอ่านได้ในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อจูงใจผู้อ่าน โดยนำหนังสือใส่รถเข็นของไปให้บริการอ่านและยืมกลับบ้าน จากนั้น บันทึกข้อมูลการยืมหนังสือลงเครื่องคอมพิวเตอร์ของห้องสมุด และประเมินผล

4) ผลงานความสำเร็จ

โครงการจิตอาสาพัฒนาการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา และกลุ่มจิตอาสา มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสามารถในการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้นมาก ทั้งนักเรียนรุ่นน้องหรือเพื่อนผู้รับการสอนและกลุ่มจิตอาสาเป็นผู้สอน จะมีผลการเรียนและผลการสอบในรายวิชานั้นๆ ดีขึ้นมาก นอกจากนี้ ยังช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ใช้ภาษาถูกต้อง กล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น มีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้อย่างคล่องแคล่ว พัฒนาการด้านการอ่าน-เขียนดีขึ้น มีความรับผิดชอบในการทำบ้านสม่ำเสมอ ส่วนนักเรียนรุ่นพี่จิตอาสามีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกที่พร้อมช่วยเหลือดูแลน้องและเพื่อนนักเรียนที่คอยโอกาส คนที่เก่งกว่า ลดความเห็นแก่ตัวลง และมีความภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและสังคมในโรงเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีในโรงเรียน นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับประโยชน์ด้วยกัน กิจกรรมช่วยทำให้เกิดความสนิทสนม มีความรักสามัคคีกันมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น ครูก็สบายใจ เกิดความสุขกันทั้งโรงเรียน

4. งานส่งเสริมสุขภาพ

1) แนวคิดและปัญหา

การมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เป็นความปรารถนาของทุกคน โรงเรียนจะพบปัญหาว่า นักเรียนไม่รักสุขภาพ ไม่รู้จักดูแลร่างกายและเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้สะอาด ถูกระเบียบ ขาดจิตสำนึกที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยกหย่าร้าง พ่อหรือแม่เสียชีวิตต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ขาดความรักความอบอุ่น ขาดที่ปรึกษา เกิดช่องว่างระหว่างวัย ขาดการอบรมสั่งสอนตักเตือน ไม่รู้เท่าทันสื่อล่อแหลมยั่ววนต่างๆ หลงผิดทำในสิ่งที่ไม่สมควร เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดแบบอย่างคุณธรรมที่ดี

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งแก้ปัญหาสุขภาพของนักเรียน (ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม) และสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตใจเป็นสุข รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม บ่มเพาะอุปนิสัยใจคอให้เกิดความรักถิ่น รักพวกพ้องเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

แนวทางและวิธีการดำเนินโครงการจิตอาสาด้านสุขภาพ มีความแตกต่างกันตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน ทุกโรงเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการดูแลสุขภาพตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ เช่น

"โครงการหมอน้อยจิตอาสาส่งเสริมสุขภาพวิถีไทย กายสะอาดใจเป็นสุข" ให้นักเรียนทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทย รู้จักวิถีดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สะอาด และใจเป็นสุขเป็นคนที่มีจิตอาสา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจิตอาสา เป็น "หมอน้อย" เพื่อช่วยดูแลสุขภาพนักเรียนและจัดตั้ง "คลินิกสมุนไพรไทย" เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทยในเรื่องลูกประคบและยาคุมสมุนไพรไทย การนวดแผนไทย การกำจัดเหาด้วยใบน้อยหน่า และการทำน้ำยาล้างมือ จากนั้นจัดให้มีกิจกรรมการส่งเสริมดูแลสุขภาพนักเรียนให้ร่างกายสะอาด แข็งแรงด้วยกิจกรรม 5 อ.(อาหารกลางวันดี อนามัยดี อากาศดี อารมณ์ดี และออกกำลังกายดี) และประเมินผลด้วยการสังเกตพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ และรายงานผลการตรวจสุขภาพนักเรียน

"โครงการนวดไทยใส่ใจสุขภาพ" เริ่มจากเชิญวิทยากรมาถ่ายทอดวิธีการนวดแผนไทยและนวดฝ่าเท้าให้กับนักเรียนที่สมัครใจเป็นจิตอาสา พร้อมสอนกิจกรรมมารยาทในการบริการงานนวด จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเองกับนักเรียนในโรงเรียน และฝึกประสบการณ์จริงโดยการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในโอกาสต่างๆ เช่น บริการผู้สนใจที่มาศึกษาความรู้ที่โรงเรียน เป็นการฝึกทักษะอาชีพ ทำให้มีรายได้ระหว่างเรียนอีกส่วนหนึ่งด้วย

"โครงการมอบเงินวันละบาท" โดยนักเรียนจะบริจาคเงินอย่างน้อยคนละหนึ่งบาท เพื่อช่วยเหลือน้อง เพื่อน พี่ ผู้ยากไร้ขาดทุน ให้มีเสื้อผ้าใหม่ ใส่ในวันฮารีรายอ (วันสิ้นสุดการถือศีลอด) ขณะเดียวกันครูเองก็บริจาคเงินเดือนอย่างน้อย 1 วัน ในรอบ 1 เดือน หรือ 1 วัน ในรอบ 1 ปี ส่วนผู้ปกครองทุกคนรอบครัวและห้างร้านต่างๆ ก็จะร่วมบริจาคด้วย ปีหนึ่งๆจะมีเงินสำหรับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า 50,000 บาท ส่วนการคัดเลือกผู้รับทุน จะให้นักเรียนในห้อง

พิจารณาเพื่อนของตนเองว่าใครเหมาะสมที่จะรับทุนนี้ ส่งชื่อให้ครูประจำชั้น ครูช่วงชั้นจะกลั่นกรอง นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลในพื้นที่ให้ความเห็นชอบ นักเรียนจะรู้สึกมีความสุขทั้งเป็นผู้ให้และผู้รับ นอกจากนั้น ก็จะบริจาคให้กับผู้ที่ประสบภัยต่างๆ ตามความเหมาะสม ภายใต้อาณัติ "การให้ คือ การรับที่ไม่มีวันสิ้นสุด"

"กิจกรรมรับบริจาคโลหิต" จัดปีการศึกษาละ 3 ครั้ง โดยกลุ่มสมาชิกยุวอาสาภาคประสานงานภาคจังหวัดให้มารับบริจาคโลหิตที่โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีจิตอาสาสามารถร่วมบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือ ต่ออายุแก่ผู้เจ็บป่วยที่ต้องการเลือดในการรักษามากขึ้น โดยกำหนดแผนกิจกรรม ปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและผู้สนใจทั่วไปทราบ และเชิญชวนร่วมกันทำความดี สมาชิกจะร่วมกันจัดเตรียมสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับเจ้าหน้าที่พยาบาล และนักเรียนผู้มีจิตอาสาสมัครร่วมบริจาคโลหิต จะบันทึกข้อมูลจำนวนผู้ร่วมบริจาคโลหิตและสรุปผลการดำเนินงาน

"โครงการหนูน้อย ทป.5 จิตอาสา" โดยประชาสัมพันธ์โครงการจิตอาสาบริเวณหน้าเสาธงตอนเช้าให้นักเรียนที่สนใจจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คิดโปสเตอร์เผยแพร่ข้อมูลทางโซเชียลมีเดีย จัดอบรมให้ความรู้เรื่องกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียนแกนนำและนักเรียนที่สมัครใจทำจิตอาสา ชี้แจงรูปแบบการทำกิจกรรมแบบต่างๆ เช่น นักเรียนจิตอาสาแต่งกายชุดลูกเสือ และ รค. คุุณผลงานจรรยาของโรงเรียน กลุ่มจิตอาสาการดูแลรักษาความปลอดภัยนักเรียนในการข้ามถนน กลุ่มจิตอาสาช่วยตักแต่งจัดสถานที่ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การผูกผ้าตักแต่งอาคารจัดงาน การจัดดอกไม้ การจัดเตรียมอาหาร เป็นต้น จัดทำ

ข้อตกลงปฏิบัติงาน รับทราบข้อมูลกำหนดวันเวลา แนวปฏิบัติในการทำโครงการ แล้วนำรายชื่อ จิตอาสาทั้งหมดแจ้งให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง ภายหลังการทำกิจกรรม จะให้นักเรียนทำสมุดจิตอาสา บันทึกผลงานและปัญหาอุปสรรคที่พบ เพื่อการเรียนรู้ต่อไป

"โครงการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น :กิจกรรมบุญกองข้าว" โรงเรียนกำหนดเป็น งานประจำปีของโรงเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนศึกษาประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับประเพณีการทำนาและการเก็บเกี่ยวข้าวในนา ให้นักเรียนแต่ละหมู่บ้านประชุมปรึกษาหารือ กำหนดกรอบวิธีการ ซึ่งแต่ละกลุ่มตกลงกันเอง มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และนักเรียนกำหนดเวลาขอรับบริจาคข้าวเปลือก โดยมีครูที่ปรึกษาประจำหมู่บ้านให้คำปรึกษา ดูแลอย่างใกล้ชิด ส่วนคณะกรรมการนักเรียนที่ได้รับมอบหมายจะจัดเตรียมสถานที่รับข้าวเปลือก ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามกำหนดวันเวลา และเตรียมจัดสถานที่จัดงานบุญกองข้าว ซึ่งมีพิธีสงฆ์ สถานที่ต้อนรับผู้ปกครอง จัดชุดอาหารรับรองผู้มาร่วมงาน เป็นต้น ในวันจัดงานบุญกองข้าว นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้มาร่วมงานจะร่วมทำบุญตักบาตรข้าวเปลือก ทำบุญเลี้ยงพระ โรงเรียน จะรวบรวมข้าวเปลือก จัดจำหน่ายและเก็บเป็นกองทุนของโรงเรียน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมจะประชุม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน

"โครงการดอกไม้หลากหลาย ความดีหลากหลาย" มีเป้าหมายเพื่อสร้างนวัตกรรมการเชิดชูคนดี ยิ่งกว่าคนเก่ง เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของนักเรียน โดยมีการเปิดใจทั้งใจครูและใจศิษย์ให้ ยอมรับซึ่งกันและกัน และให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง **(เราก็คือคนดีได้)** โดยให้ทุกคนนำดอกไม้ มาคนละดอกแทนตัวตนของนักเรียน นำมาปักแจกันหน้าองค์พระทุกวันศุกร์ตอนเช้า ก่อนไหว้พระ

สวคมนต์ ครูจะให้คำแนะนำชวนคิดว่า คอกไม้เหล่านั้นมีหลากหลายสี ขนาด และชนิด เมื่อปักในแจกันแล้วก็เป็นสิ่งเลอค่าควรแก่การน้อมไหว้สักการะ เป็นคติธรรมว่า "ทุกคนก็ได้ด้วยใจนำ" นอกจากนี้ จิตให้กลุ่มนักเรียนจิตอาสาเข้ามาเรียนรู้กระบวนการสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมคุณธรรม โดยผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นในโครงการ "พลังสื่อดิจิทัล สร้างสรรค์คุณธรรม" โดยร่วมกันวางโครงเรื่อง ตัวแสดง ฉาก สถานที่ มีคุณครู เป็นที่ปรึกษา ภาพยนตร์สั้นสร้างสรรค์คุณธรรมเรื่องแรก ได้แก่ เรื่อง "ปลากระป๋อง" ที่เน้นคุณธรรมด้านความสามัคคี และจิตอาสา แล้วนำภาพยนตร์นั้นมาฉายให้นักเรียนดู ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมให้นักเรียนอภิปรายและสรุปให้เห็นคุณธรรมความดีที่เกิดขึ้น เป็นการส่งเสริมเชิดชูคนดี

4) ผลงานความสำเร็จ

โครงการจิตอาสาต้านส่งเสริมสุขภาพช่วยให้นักเรียนมีร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมที่ดี เช่น การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สะอาด แต่งกายได้ถูกระเบียบ มีจิตใจที่โอบอ้อมอารี มีเมตตา มีจิตอาสาบริการเพื่อสังคม และรู้จักมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เกิดทักษะในการฝึกอาชีพ ช่วยสืบทอดศาสตร์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีรายได้ระหว่างเรียน และเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพต่อไป

5. งานพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

1) แนวคิดและปัญหา

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมมีความสำคัญต่อจิตใจของนักเรียน ครู ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ช่วยให้จิตใจแจ่มใสมีทัศนคติเชิงบวก เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้เกิดความชื่นชมและศรัทธา โรงเรียนยิ่งขึ้น

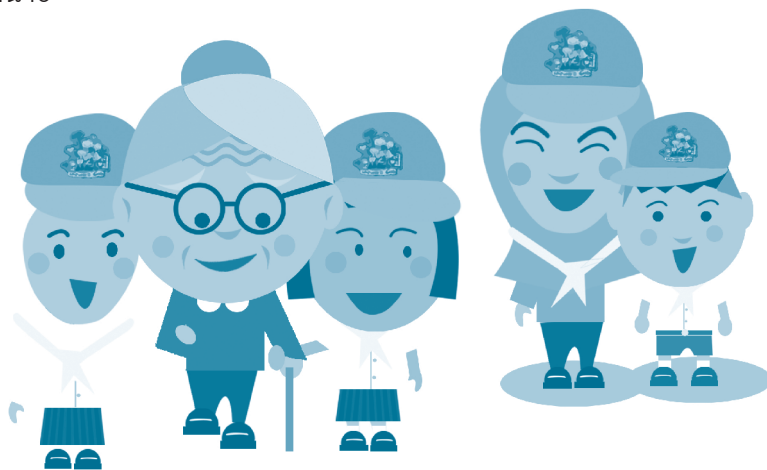
2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียงโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงเรียน ให้สะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น จนเกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานโครงการจิตอาสาพัฒนาสภาพแวดล้อมมีความแตกต่างกันตาม บริบทและความพร้อมของโรงเรียน เช่น "โครงการปลูกป่าเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" โดยให้คณะครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษา มาร่วมกันปรับปรุงภูมิทัศน์ ภายในวิทยาลัย/โรงเรียนด้วยการปลูกป่า ทำกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้วยกิจกรรม Big Cleaning Day เช่น "โครงการจิตอาสาหัวใจพัฒนา" "โครงการก่อนการดีทำความดีเริ่มต้นที่ หัวใจ" "โครงการประณมร่วมใจ อาคารสะอาดได้ด้วยมือเรา" "โครงการต้นไม้สวยด้วยมือเรา" และ "โครงการสุขภาพาเพลิน ไร่กลิ่นเหม็น" เป็นต้น

"โครงการคุณธรรมคอกดาวเรือง" มุ่งให้นักเรียนจิตอาสา สามารถปลูกคอกดาวเรืองให้ได้รับผลผลิตเหมาะสมและสวยงาม สร้างห้องเรียนธรรมชาติด้วยการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับนักเรียน โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน งานชิ้นแรก เริ่มจากการประชุมชี้แจงคณะกรรมการดำเนินงาน สำรวจตลาดความต้องการใช้ดอกไม้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปผลและเลือกปลูกดอกไม้ที่มีความต้องการของตลาดสูงคือ คอกดาวเรือง จากนั้นติดต่อแหล่งรับซื้อผลผลิต ขั้นตอนต่อมา จัดแบ่งพื้นที่ภายในโรงเรียนให้กับนักเรียนแต่ละระดับชั้นสำหรับปลูกคอกดาวเรือง จัดแบ่งพื้นที่บริเวณหอพักนักเรียนในโรงเรียนให้กับนักเรียนหอพักที่มีความสนใจและสมัครใจหารายได้เสริม โรงเรียนแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ และมอบให้นักเรียนเพาะพันธุ์ดูแลต้นกล้าดาวเรือง เตรียมพื้นที่ปลูกคอกดาวเรืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบ นำต้นกล้าดาวเรืองลงปลูกในพื้นที่ความรับผิดชอบและดูแลรักษา โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพซึ่งผลิตโดยนักเรียน เมื่อครบอายุปลูก ได้ตัดดอกไม้ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชนและจัดจำหน่าย

นอกจากนี้ ได้ขยายผลวิธีการปลูกสู่บ้านของนักเรียนและชุมชน ร่วมให้คำปรึกษาด้านรักษาคุณภาพดอก และโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการรับซื้อดอกดาวเรืองจากผู้ปกครองและชุมชน และจำหน่ายดอกดาวเรืองให้พ่อค้าในตลาด

"โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สะอาด สวยงามร่มรื่นปลอดภัย" โดยจัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำแนวคิดปรัชญาด้านคุณธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ร่วมกันจัดทำป้ายโรงเรียนคุณธรรม ป้ายพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ป้ายศาสนสุภาษิต ป้ายสมุนไพรร และป้ายต้นไม้พุดได้ เป็นต้น ประดับตกแต่งโดยรอบบริเวณโรงเรียนในสถานที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เตือนจิต คิดตา จำได้ ทั้งในห้องเรียน อาคารเรียน มุมพักผ่อนตามอาคารเรียน ลานธรรม ชั้นพักบันได ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สวนคุณธรรม หอมน้ำห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่างๆ เพื่อระลึกถึงการทำความดีสม่ำเสมอ

4) ผลงานความสำเร็จ

โครงการจิตอาสาพัฒนาสภาพแวดล้อม ทำให้บรรยากาศด้านกายภาพของสถานศึกษามีความสวยงาม สะอาด ร่มรื่น มีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การศึกษาเรียนรู้(ห้องเรียนธรรมชาติ) และสามารถใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ กล่อมเกลาจิตใจนักเรียนให้อ่อนโยน ใจเย็น รักธรรมชาติ รักความสะอาดและมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมรอบตัว ปกป้องดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

“

...หน้าที่ของครูนั้นเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะได้เติบโต ขึ้นเป็นพลเมืองที่ดี และมีประสิทธิภาพของประเทศชาติในกาลข้างหน้า ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญ ในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง...

”

พระราชโอรสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
26 พฤศจิกายน 2523

นวัตกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ ระดับชุมชน

โครงการคุณธรรมของโรงเรียนคุณธรรม มยส. ที่ขยายผลไปสู่ชุมชน ได้รับการยอมรับจากชุมชน หมู่บ้าน และจังหวัดเป็นอย่างมาก ช่วยให้นักเรียนมีความรอบรู้ และมีประสบการณ์จริงในการทำกิจกรรมจิตอาสาในชุมชน หมู่บ้าน และจังหวัด ซึ่งทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและตระหนักในการเป็นพลเมืองดี ช่วยเหลืองานพัฒนาประเทศได้ในอนาคต แบ่งงานออกได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. งานทำความสะอาดสถานที่และจัดการขยะของชุมชน
2. งานดูแลผู้สูงอายุในชุมชน หมู่บ้าน
3. งานดูแลผู้ป่วย ผู้พิการในชุมชน หมู่บ้าน
4. งานพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนและจังหวัด
5. งานบริการด้านสังคม

1. งานทำความสะอาดสถานที่และจัดการขยะของชุมชน

1) แนวคิดและปัญหา

ชุมชนเป็นที่รวมของคนหมู่มาก มีการใช้ทรัพยากรและสาธารณูปโภคร่วมกัน จึงอาจเกิดปัญหาที่กระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน เช่น มีขยะเกลื่อนกลาด สกปรก ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้าน เป็นต้น การสร้างความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วน สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นภูมิภาคน่าจะช่วยให้ชุมชนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงฝึกให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน สร้างและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีมีจิตอาสาและจิตสาธารณะบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนสังคมได้อย่างมีความสุข

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งฝึกให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและมีจิตอาสาเข้าช่วยเหลือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามความถนัดความสามารถและความสนใจ เช่น ปัญหาเรื่องความสะอาด การจัดการขยะ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

โครงการคุณธรรมจะมีความหลากหลายแตกต่างไปตามสภาพปัญหาของชุมชน เช่น "โครงการห้องน้ำสะอาดเพื่อสาธารณประโยชน์" และ "โครงการเด็กรุ่นใหม่ ใส่ใจความสะอาดวัด" โดยร่วมงานกับอาสาสมัครในชุมชน ช่วยกันทำความสะอาด วัด ปลูกต้นไม้ และช่วยกิจกรรมทางศาสนา พิธีต่างๆ ในวัด โบสถ์ หรือมัสยิด เดือนละ 1-2 ครั้ง "โครงการคุณธรรมจิตอาสาร่วมใจพัฒนาสำนักirkโรงเรียนรักบ้านเกิด" โดยรวมพลทำกิจกรรมปลูกป่าชายเลน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมทำความสะอาดถนน ชุมชนน่าอยู่ และกิจกรรมทำความสะอาดน้ำตก ฟันฟุแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

"โครงการจิตอาสา สิ่งเล็กๆ ที่ยิ่งใหญ่" โดยการรวมพลคนทั้งวิทยาลัย รวมใจอาสาพัฒนาความสะอาดหน้าวังไกลกังวล ทาสีรั้วและสัญลักษณ์การจราจรบนพื้นทางเท้าหน้าพระราชวังไกลกังวล ให้มีสีสันสดใสเห็นได้ชัดเจน เพื่อผู้ใช้ทางเท้าปฏิบัติตามกฎได้อย่างถูกต้อง มีการทำความสะอาดชายหาดหัวหิน สถานที่ออกกำลังกายเอนกิงเพชร สถานีรถไฟ ภาครีเยนละ 2 ครั้ง รวมถึงการให้บริการในวิชาชีพที่เรียนรู้ตามโครงการของวิทยาลัยให้แก่ชุมชน

"โครงการเก็บแยก แลกเงิน" โดยจัดกลุ่มจิตอาสาแบ่งพื้นที่ในชุมชน เพื่อเก็บขยะ คัดแยกขยะ ขยายขยะ และจัดทำบัญชีฝากเงินไว้กับธนาคารโรงเรียน

4) ผลงานความสำเร็จ

โครงการความสะอาดและแก้ไขปัญหายยะและสิ่งแวดล้อมของชุมชนประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพึงพอใจ ชุมชนมีวัดที่สะอาด ทั้งบริเวณวัดและห้องน้ำ ทำให้ดึงดูดผู้คนเข้ามาทำบุญมากขึ้น ชุมชนเห็นความสำคัญของความสะอาด และปัญหายยะ มีการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นที่และการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง ประการสำคัญนักเรียนมีจิตสำนึกรู้จักรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม มีทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาชุมชน มีประสบการณ์ความรอบรู้จากการปฏิบัติจริง และการที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกับประชาชน พระสงฆ์ ชาวบ้านที่ค้าขายในตลาด ซึ่งมีทุกเพศ ทุกวัย ช่วยทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองในด้านกิริยา วาจา มีสัมมาคารวะ สุภาพ อ่อนน้อม รู้จักประสานงาน และทำงานกับผู้อาวุโสกว่าได้อย่างดี รักและภูมิใจในโรงเรียนและท้องถิ่นของตนเอง เกิดจิตสำนึกและความรู้สึกเป็นเจ้าของสิ่งที่เป็นสาธารณะที่ต้องดูแลรักษาร่วมกัน รู้จักสร้างความสุขและรอยยิ้มให้แก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง โรงเรียน วิทยาลัย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อีกด้วย

2. งานดูแลผู้สูงอายุในชุมชน หมู่บ้าน

1) แนวคิดและปัญหา

ปัญหาเรื่องผู้สูงอายุในชุมชนไม่มีคนดูแล ถูกทอดทิ้ง โดดเดี่ยว เนื่องจากสภาพฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจน ทุกคนต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ทอดทิ้งญาติที่เป็นผู้สูงวัยให้อยู่โดยลำพัง ช่วยเหลือตัวเองไม่ค่อยได้ มีความทุกข์กายและใจ เหงาซึมเศร้า สภาพที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน มีจิตอาสาเข้าช่วยเหลือตามความถนัดความสามารถและความสนใจของนักเรียนให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

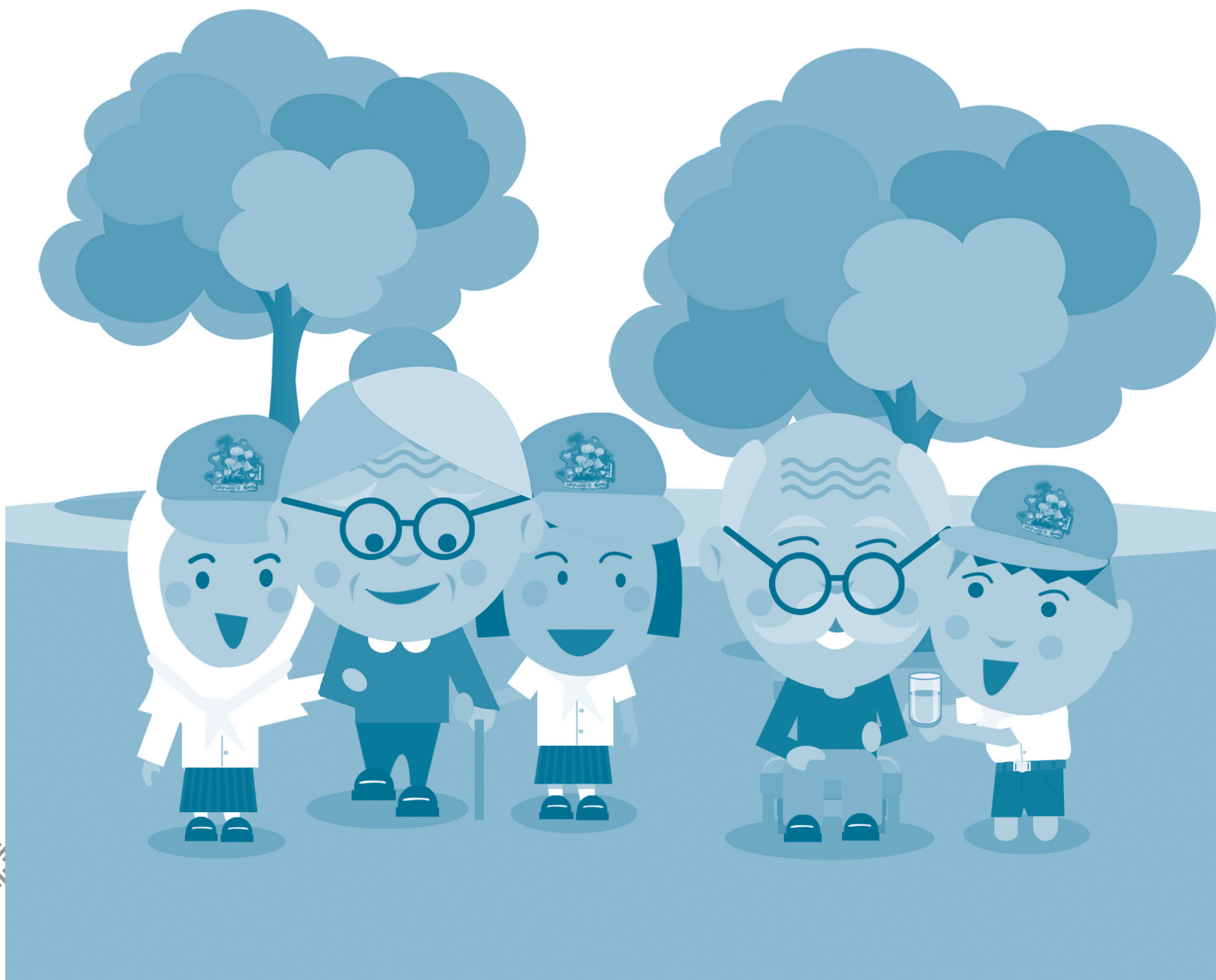
นักเรียนตระหนักและให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันตามบริบทของชุมชน ดังนี้

"โครงการคุณธรรมเยาวชนไทยจิตอาสา" นักเรียนได้ตั้งชุมชนคุ้มกันกล้าความสุข ทำขนมขายหลังเลิกเรียนและวันหยุดราชการ ตลอดจนเดินกล่อรับบริจาค ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม "โครงการตักบาตรวันพระ" และเงินและสิ่งของที่รับบริจาคจากคณะครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แล้วนำไปบริจาคช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนที่เดือดร้อนอย่างมากและขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง

"โครงการวัยใส...ใส่ใจผู้สูงอายุ" โดยการตั้งกลุ่มจิตอาสาขึ้น ให้มีความรู้เรื่องการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกต้อง ประสานเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเพื่อขอข้อมูลผู้สูงอายุ แล้วขอรับบริจาคข้าวสารอาหารแห้ง จัดทำตารางการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ แล้วออกปฏิบัติงานในช่วงโม่งสุดท้ายของทุกวันศุกร์ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปทำกิจกรรมจิตอาสา เช่น ทำความสะอาดบ้าน เช็ดตัวผู้สูงวัย บิบนวด พูดยุข และมอบข้าวสารอาหารแห้ง และเครื่องใช้ที่จำเป็น นอกจากนั้น ยังได้พยายามค้นหากิจกรรมบริการใหม่ๆ ให้ผู้สูงอายุพึงพอใจ เช่น นวดกะลา สบเท้า นวดผ่อนคลายเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี มีการจัดทำสถิติ ประเมินผลและสรุปรายงาน

"โครงการวัยใสดูแลผู้สูงวัย" โดยรับสมัครกลุ่มจิตอาสา หลังเลิกเรียนและวันเสาร์วันอาทิตย์ นักเรียนจิตอาสาจะออกสำรวจชุมชน ซักถามประวัติครอบครัวผู้สูงอายุ การเจ็บป่วย การรักษาพยาบาล ความคับข้องใจต่างๆ ความช่วยเหลือของเพื่อนบ้านและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน จากนั้นนักเรียนนำประเด็นมาหารือร่วมกัน แล้วคิดกิจกรรมขึ้นได้แก่ ร่วมกันจัดทำคอกมะลิออกจำหน่าย พร้อมเชิญชวนให้คณะผู้บริหาร คณะครู ชุมชนร่วมกิจกรรมนี้ นำไปมอบให้แม่หรือผู้สูงวัย และร่วมทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้สูงวัย เช่น ทำความสะอาด ปัดกวาดเช็ดถูบ้าน ล้างห้องน้ำ ล้างถ้วยชาม ซักผ้า ถางหญ้า เก็บขยะ เช็ดตัว บีบนวด สนทนาพูดคุย แสดงความห่วงใย อ่านหนังสือหรือเปิดเพลงเปิดธรรมะให้ฟัง มอบข้าวสารอาหารแห้ง ภายหลังกิจกรรม จะบันทึกผลการทำงาน ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานเดือนละครั้ง

"โครงการเด็กศิสร้างได้ด้วยคุณธรรมสู่ชุมชน" ประกอบด้วย กิจกรรม 4 ส ได้แก่ **ส.1**สร้างเครือข่ายสานสายใยบ้านพุพลู โดยมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ได้แก่ แกนนนำ ผู้ปกครองที่เป็นเจ้าของบ้านผู้สูงวัย แกนนำครูผู้ดูแลประจำหมู่บ้าน และแกนนำนักเรียนกลุ่มต้นกล้าอาสาสมัคร **ส.2** เสี่ยงคามสายกระจายความรู้สู่รั้วสามฟ้า โดยค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงวัย หลักธรรมทางศาสนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วกระจายให้ความรู้แก่สมาชิกและนักเรียนทั้งโรงเรียน **ส.3** สมาธิเคลื่อนไหวสานสายใยคนสองวัยสู่ชุมชน โดยคณะสงฆ์อบรมคุณธรรมจริยธรรมและฝึกสมาธิเคลื่อนไหวในช่วงกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงวัย การนวด ประคบ สมุนไพร และคณะครูโรงเรียนบ้านพุพลูให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำเครื่องคั้นน้ำสมุนไพรจำหน่ายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำเงินมาสมทบทุนค่าใช้จ่ายในโครงการ **ส.4** สานสัมพันธ์กตัญญู

โดยการปฏิบัติ หาข้อมูล เก็บประวัติผู้สูงวัยพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ มีโรคประจำตัว เช่น โรคความดันโลหิตสูง หัวใจ เบาหวาน ปอด มะเร็ง และอื่นๆ ตามลำดับ และไม่ได้ไปตรวจสุขภาพสม่ำเสมอ เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้สุขภาพยิ่งเสื่อมถอยลง ดังนั้น นักเรียนจึงออกไปดูแล พูดคุย รับฟังเรื่องราวที่ท่านเล่า อ่านหนังสือหรือเปิดเพลงให้ฟัง นวดประคบสมุนไพรให้ผ่อนคลาย ทำความสะอาดและจัดระเบียบที่อยู่อาศัย มีการประเมินทุกเดือน และปรับปรุงแผนงานทุก 2 เดือน

4) ผลงานความสำเร็จ

ผู้สูงอายุในชุมชนมีสุขภาพดีขึ้นทั้งกายและใจ รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุขและอบอุ่นใจ ชาบซึ่งในความกตัญญูของเด็กรุ่นลูกหลานที่ทำโดยไม่มีความรังเกียจเคียดแค้นและไม่หวังผลตอบแทน ช่วยให้มีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป โรงเรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน หน่วยงานด้านสาธารณสุข นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับผู้สูงอายุ

3. งานดูแลผู้ป่วย ผู้พิการในชุมชน หมู่บ้าน

1) แนวคิดและปัญหา

ปัญหาเรื่องสุขภาพของคนในชุมชนมีหลายประการ เช่น มีความพิการ ป่วยเรื้อรัง ป่วยติดเตียง ผู้ป่วยที่ไม่มีใครดูแล ผู้ป่วยที่มีอาการอัมพฤกษ์ อัมพาต กล้ามเนื้อมือเกร็ง ผู้ป่วยหลอดเลือดฝอยแตก เป็นต้น ชุมชนจึงต้องการจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือปัญหาดังกล่าว

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสำรวจและวิเคราะห์ชุมชน มีความรู้เบื้องต้นด้านการดูแลผู้ป่วย ผู้พิการที่อยู่ในชุมชน มีจิตอาสาเข้าช่วยเหลือตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วย ผู้พิการที่อยู่ในชุมชน

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

นักเรียนให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้พิการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น

"โครงการสืบสานพระราชปณิธานการทำความดีเพื่อสังคม จิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ"

ดำเนินการโดยนักเรียน ครู ชุมชนต่างๆ ของโรงเรียน สถานักเรียน วัด โรงพยาบาล ร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้วยการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง เยี่ยมผู้พิการ ร่วมกับโรงพยาบาลประจำอำเภอ และโรงพยาบาลประจำตำบล เยี่ยมผู้ป่วยโรคเบาหวานและให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่ไร้ญาติดูแลที่โรงพยาบาล ด้วยการพูดคุยให้กำลังใจ เลี้ยงอาหาร ร้องเพลงให้ฟัง จัดการแสดง เพื่อลดความเครียด และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน พร้อมมอบเครื่องอุปโภค บริโภค ประเมินผลกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ผลงาน

"โครงการชั่งน้อยจับมือ ส่งสุขผ่านผ้า" นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีอาการอัมพฤกษ์ อัมพาต กล้ามเนื้อมือเกร็ง ผู้ป่วยหลอดเลือดฝอยในฝ่ามือแตก เป็นแผลจิกเกร็งมือ ได้ลดอาการเกร็งมือ ด้วยการรวมกลุ่มกันฝึกเย็บตุ๊กตารูปชั่งน้อยโดยเรียนรู้จากหนังสือ "โครงการคุณชั่งจับมือ" ของบริษัท 1168 จำกัด แล้วขยายผลฝึกนักเรียนคนอื่นๆ ต่อไป เพื่อให้ได้ตุ๊กตารูปชั่งจำนวนมากที่สุด โดยรวมกลุ่มจิตอาสาทำคอนเ็นหลังเลิกเรียนและวันเสาร์อาทิตย์ เมื่อได้มากพอแล้วนำไปมอบให้กับโรงพยาบาลและสถานเอนามัยเพื่อให้ผู้ป่วยที่มีอาการเกร็งกล้ามเนื้อใช้ในการบำบัด

เสียชีวิต โดยนักเรียนที่อยู่ใกล้สถานพยาบาลได้ใช้เวลาในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนหรือวันเสาร์อาทิตย์ไปช่วยเหลือผู้ป่วยให้ฝึกบริหารกล้ามเนื้อ ทำให้ลดอาการเกร็งมือกำมือจิกมือน้อยลง

"โครงการนงนางอาสา สานศาสตร์พระราชทานทำความดีด้วยหัวใจ" ด้วยการฝึกให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะความเอื้อเฟื้อให้กับคนพิการในชุมชน โดยสำรวจและรวบรวมรายชื่อผู้พิการในชุมชน เข้าไปช่วยเหลือ พุดคุยให้กำลังใจ ทำความสะอาดบ้านเรือน ตลอดจนเป็นจิตอาสาพัฒนาในชุมชนในจุดต่างๆ รวบรวมระดมทุนแปรเป็นสิ่งของที่จำเป็นไปบริจาคเพื่อสร้างความสุข ความอบอุ่น และแก้ไขปัญหาในชุมชนและจัดทำ "กิจกรรมบรรณสถานอภิบาลบรม" เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียน สร้างความตระหนักในการทำดีตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยการช่วยเหลือชุมชน ดูแลอภิบาลวัด มัสยิด เป็นต้น

กิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนทำยึดหลัก "แซ่บมาก(SAFMAG)" ได้แก่ คำนี้ถึงความปลอดภัย (Safe) มีความท้าทายชวนให้อยากทำ(Advengerous) สนุกสนานไม่น่าเบื่อ(Fun) มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม(Meaningful) ประหยัด(Affordable) และเสริมสร้างประสบการณ์ ความรอบรู้ที่ดี (Good Experiences)

"อสม.น้อย ใกล้ชิดผู้ป่วย ช่วยอาสา" โดยนำนักเรียนจิตอาสาช่วยเหลือผู้ป่วยและงานจิตอาสาอื่นๆ ในช่วงปิดภาคเรียนที่ 2 ร่วมกันจัดกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 "หมอ น้อยคอยอาสา" โดยร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนทำงานช่วยผู้ป่วยในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล กิจกรรมที่ 2 "รู้ปัญหา...อาสาช่วยเหลือ" โดยอบรมและสอนการตรวจวัดความดันเบื้องต้นและการดูแลสุขภาพให้กับนักเรียนจิตอาสา แล้วออกปฏิบัติงานในเวลาว่างในช่วงเสาร์-อาทิตย์ และช่วงปิดภาคเรียนตรวจวัดความดัน และให้ความรู้เรื่องสุขภาพ รวมถึงการกำจัด

ลูกน้ำยุงลายซึ่งเป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกแก่ผู้ป่วยและผู้สูงวัยในโรงพยาบาลและชุมชน และกิจกรรมที่ 3 "ปันใจรักให้ผู้ป่วย" โดยพูดคุย ให้กำลังใจ ทำความสะอาด ออกรับบริจาคระดมทุน หาเงินมาช่วยเหลือ และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ โดยจัดตั้ง Facebook Fanpage ขึ้น

4) ผลงานความสำเร็จ

ผู้พิการและผู้ป่วยในชุมชนมีสุขภาพดีขึ้นทั้งกายและใจ รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุขและอบอุ่นใจ ชาบซึ่งในความกตัญญูของเด็กรุ่นลูกหลานที่ทำโดยไม่มีความรังเกียจเคียดแค้นและไม่หวังผลตอบแทน ช่วยให้มีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป โรงเรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และหน่วยงานด้านสาธารณสุข นักเรียนได้รับความสุขจากการเป็นผู้ให้

4. งานพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนและจังหวัด

1. แนวคิดและปัญหา

ชุมชนที่น่าอยู่ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดปี และมีผืนป่าที่สมบูรณ์ จะช่วยให้การดำเนินชีวิตประจำวันของชุมชนมีความสุข แต่ด้วยภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นและไม่ได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนที่ยากจนขาดแคลน พึ่งตนเองไม่ได้ จึงทำให้ชุมชนขาดแคลนแหล่งน้ำกินน้ำใช้ เพื่อความเป็นอยู่และประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือในชุมชนจึงเป็นหนทางที่จะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2) เป้าหมาย

โรงเรียนมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสำรวจและวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมในชุมชน ฝึกให้มีจิตอาสาเข้าช่วยเหลือตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เช่น ความสามารถในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทั้งทางกายภาพและชีวภาพ เป็นต้น

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

โรงเรียนช่วยพัฒนาสภาพแวดล้อมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น

"โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ" โดยกลุ่มจิตอาสาค้นหาปัญหาของชุมชน พบว่าปัญหาที่สำคัญคือการขาดแคลนน้ำสำหรับบริโภคในฤดูแล้ง หลังจากนั้นศึกษาค้นคว้าศาสตร์พระราชา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วทดลองทำด้วยวัสดุทางธรรมชาติในชุมชน เช่น ไม้ไผ่ ไม้รวก และก้อนหินดินทราย ทำไปทดลองไป หาความรู้ หาเครือข่ายเพิ่มเติม หาผู้สนับสนุนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจจนพัฒนาได้ฝายแบบถาวร 3 วิธี ได้แก่ ฝายที่ทำด้วยวัสดุธรรมชาติ ไม้ไผ่ ไม้รวก หิน ดิน ทราย ฝายแบบกล่องแกเบรียน ซึ่งเป็นกล่องตะแกรงบรรจุก้อนหิน วางทบทันหลายชั้น และฝายทำด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กโดยมีองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 14 หน่วยงานสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ทำให้การสร้างฝายใช้เครื่องจักรมากกว่าแรงคน คณะครูและนักเรียนจึงเปลี่ยนบทบาทจากการใช้แรงงานมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้ประสานงาน จึงเกิดกิจกรรมจิตอาสาขึ้นอีกรูปแบบหนึ่งคือการบริการน้ำ อาหาร การต้อนรับ และการช่วยเหลือด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น

"โครงการนักสืบสายน้ำอนุรักษ์ลุ่มน้ำประแส" ปัญหาสิ่งแวดล้อม(น้ำเน่า) ของลำน้ำในเขตชุมชนที่นักเรียนได้ร่วมกันแก้ปัญหผ่านการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ โดยการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมค่ายศึกษาตามแนวพระราชดำริจากโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย และโครงการบึงมวกะสัน ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพืชน้ำในท้องถิ่น แล้วรวบรวมกลุ่มนักเรียนจิตอาสาขึ้นจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำ เป็นกิจกรรมวิชาการที่ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือและปฏิบัติการตรวจสอบน้ำ ได้แก่ สี กลิ่น ความขุ่นใส ความลึกและสิ่งปนเปื้อน วัดความเร็วกระแสน้ำ วัดอุณหภูมิน้ำอุณหภูมิอากาศ วัดค่า DO วัดค่าความเค็ม และค้นหาสัตว์หน้าดิน กิจกรรมสัมภาษณ์ชุมชนเกี่ยวกับประวัตिलำน้ำ ความสัมพันธ์ และการใช้ประโยชน์จากลำน้ำ การเปลี่ยนแปลงและการดูแลรักษาจัดการลำน้ำของชาวบ้าน กิจกรรมสำรวจคุณภาพค่า Oxygen ในลำน้ำทางชีวภาพและกายภาพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ ปลูกป่าชายเลน ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำและเก็บขยะพัฒนাবริเวณลำน้ำ ใส่หมวกชีวภาพลงในลำน้ำ สร้างฝายชะลอน้ำโดยใช้พืชท้องถิ่นคันธูปฤๅษีเป็นแกนของฝายแทนหินและคักจับสารแขวนลอยบำบัดน้ำเสีย และกิจกรรมสันทนการฝึกการเคลื่อนไหว กล้าแสดงออกและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของนักเรียน มีการขยายกิจกรรมให้นักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายลุ่มน้ำประแสและศูนย์วิจัยและพัฒนาชายฝั่งทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก นอกจากนั้นยังได้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานผ่านการจัดนิทรรศการและรายการทางโทรทัศน์ต่างๆ

"โครงการคุณธรรม ม.ว. จิตอาสาหัวใจพัฒนา" ประกอบด้วย กิจกรรมปลูกป่าชายเลน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมทำความสะอาดถนน ชุมชนน่าอยู่ และกิจกรรมทำความสะอาดน้ำตก พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว แต่ละกิจกรรมมีการดำเนินงานเป็นระบบแบบเดียวกัน ได้แก่ ประชุมคณะครู คณะนักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน กำหนดเวลาและสถานที่ จัดเตรียมอุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์ ลงมือปฏิบัติ วัดประเมินผลสรุป และรายงาน

"โครงการแก้ไอ้หน้าโรงเรียน" โดยกลุ่มจิตอาสามองเห็นปัญหาความลำบากของประชาชน ที่มาขึ้นคยจั้นรดโดยสารประจำทางบริเวณหน้าโรงเรียน จึงร่วมกันจัดกิจกรรมหารายได้เพื่อซื้อ วัสดุอุปกรณ์มาจัดทำเก้าอี้ให้ประชาชนที่คยจรดโดยสารเป็นเก้าอี้ไม้ที่จิตอาสาส่วนกันจัดทำขึ้นเอง เพื่อบริการผู้ที่มาคยจรดโดยสารซึ่งมีทั้งผู้หญิง ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กๆ ชุมชนประทับใจกับความ มีน้ำใจของนักเรียนมาก

"โครงการอาชีพอาสาปรับปรุงซ่อมแซมฝายชะลอน้ำห้วยม่วง" โดยจัดตั้งกลุ่มจิตอาสา ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คัดต่อขอคำปรึกษาแนะนำจากส่วนราชการและผู้ที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ในชุมชน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ ดำเนินการประชุม วางแผนสำรวจพื้นที่ที่กำหนดพื้นที่ และเลือกใช้รูปแบบของฝายที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่โรงเรียน และชุมชนได้ร่วมกันจัดเวลาและบริจาคทรัพย์สินในการจัดการซ่อมแซมฝายชะลอน้ำ เพื่อลดความเสียหายของพื้นที่การเกษตรในช่วงฤดูฝนและฤดูแล้ง พร้อมกับเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

"โครงการสุคส์ปาคห์ ช่วยเหลือชุมชน" โดยจัดประชุมคณะครู ชุมชน และเยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อร่วมกันวางแผนดำเนินงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ จัดตั้งกลุ่ม/ชมรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน นักเรียนรุ่นพี่สนทนากับน้องๆ เพื่อให้มีความพร้อม แล้วจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่เพื่อนๆ น้องๆ หลังจากนั้นพาไปบำเพ็ญประโยชน์สุคส์ปาคห์ละ 2 ชั่วโมง เช่น พัฒนาวัด โรงเรียน ชุมชน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่าจัดกิจกรรมในโอกาสต่างๆ กิจกรรมรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุและสารเสพติด กิจกรรมบริจาคโลหิต กิจกรรมบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ กิจกรรมบริการชุมชนด้านดนตรี นาฏศิลป์ไทย คนตรีสากล เป็นต้น

4) ผลงานความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนได้ผลสำเร็จเกินคาด นักเรียนมีความสุขและความภาคภูมิใจอย่างมากที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างฝายชะลอน้ำสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภคของคนในชุมชนและสัตว์ป่า รวมถึงการเกษตรกรรม ทำให้ป่าต้นน้ำลำธารได้รับการฟื้นฟูสภาพ พื้นดินมีความชุ่มชื้น การทำเกษตรได้ผลผลิตดีขึ้น เพราะได้อาศัยน้ำจากลำน้ำทดแทนในช่วงฝนทิ้งช่วง หรือฝนมาล่าช้ากว่าฤดูกาล หลังฤดูการทำนาก็อาศัยน้ำที่กักเก็บทำการเพาะปลูกพืชหมุนเวียนได้อีก บรรเทาน้ำท่วม น้ำหลากในฤดูฝน และเพิ่มปริมาณน้ำในช่วงฤดูแล้ง นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานจิตอาสา มีจิตสำนึกรักท้องถิ่นภูมิลำเนาของตน มีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นที่ชุมชนยอมรับว่านักเรียนมีความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งที่ทำประโยชน์ให้ชุมชนได้

นักเรียน ครูและชุมชนเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกัน คุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

โดยเฉพาะป่าไม้ ชุมชนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีคุณค่า มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การตรวจวัดคุณภาพน้ำ การจัดการขยะของธนาคารเพื่อสิ่งแวดล้อม และการตรวจสอบคุณภาพอากาศ เป็นต้น บางโรงเรียนนักเรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษา มีพื้นฐานอาชีพมัคคุเทศก์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพในอนาคตได้

5. งานบริการด้านสังคม

1) แนวคิดและปัญหา

โรงเรียนมองเห็นว่าเมื่อใดที่มีผู้เดือดร้อน ลำบาก ยากจน หรือประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม คนในชุมชนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสร้างและปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีมีจิตอาสาและจิตสาธารณะ เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนจะช่วยให้นักเรียน นักศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนสังคมได้อย่างมีความสุข จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาและปลูกจิตสำนึกนักเรียน นักศึกษาให้เป็นผู้มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ

2) เป้าหมาย

โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้และสร้างจิตสำนึกให้มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือสังคม เผยแพร่ความรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนรู้จักเสียสละ มีจิตอาสาและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนผู้เดือดร้อน ลำบาก ยากจน ขาดแคลน ช่วยเหลือตัวเองไม่คอย และมีสภาพความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี

3) แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน

ขอบเขตงานบริการสังคมกว้างมาก โรงเรียนจะคำนึงถึงงานจิตอาสาที่นักเรียนสามารถช่วยอำนวยความสะดวกและให้บริการชุมชนกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น

"โครงการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น" โดยจัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน ด้วยความร่วมมือระหว่างนักเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และวัด ในการทำความสะอาดและพัฒนาสำนักงาน ตลาด ถนน วัด และช่วยจัดกิจกรรมตามที่หน่วยงานต้องการ เช่น นักเรียนร่วมรำบวงสรวงพระธาตุพนม รำบวงสรวงพญาศรีสัตตนาคราช แสดงดนตรีไปกลางและร้องสรภัญญะในงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ งานพระธาตุพนม เป็นต้น

"โครงการรวมพลัง สร้างสรรค์ ปันสุข" โดยกลุ่มจิตอาสาจะสำรวจผู้ด้อยโอกาสที่เข้าข่ายต้องได้รับความช่วยเหลือ นำข้อมูลมาจัดลำดับความช่วยเหลือก่อน-หลัง เดินกล่องรับบริจาค ทั้งสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร และเงินทุน แล้วลงพื้นที่ทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนผู้เดือดร้อน ลำบากยากจน เช่น ทำความสะอาด กวาดบ้าน เช็ดถู ล้างห้องน้ำ ถางหญ้า เก็บขยะ สนทนาพูดคุยเพื่อให้กำลังใจ และมอบสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร และเงินทุน ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส โดยนักเรียนได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนออกเยี่ยมเยียนชุมชน หมู่บ้านต่างๆ เป็นระยะๆ

"โครงการสืบสานพระราชปณิธานการทำความดีเพื่อสังคม จิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ" โดยกลุ่มจิตอาสาจะปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน วัด หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการมอบของช่วยเหลือผู้เดือดร้อนจากภัยธรรมชาติ ไฟไหม้ น้ำท่วม สร้างสะพานไม้ไผ่ข้ามคลองเพื่อส่งเสริมงานท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ให้นักเรียนใช้เส้นทางข้ามไปทำกิจกรรมมัคคุเทศก์เรื่องการท่องเที่ยว เป็นต้น และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนที่ขาดแคลน ให้กำลังใจ มอบข้าวสารอาหารแห้งเครื่องอุปโภคบริโภคถึงปัญหาเพื่อการช่วยเหลือครั้งต่อไป รวมทั้งทำกิจกรรมจิตอาสาในวัดทุกวันพระด้วย

"โครงการจิตอาสาด้วยใจ น้ำเย็นใส ชูชุมชน" ด้วยการผลิตน้ำดื่มจากโรงผลิตน้ำดื่มของโรงเรียนที่ได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานโครงการกองทุนการศึกษาสำหรับสร้างโรงผลิตน้ำดื่ม โรงเรียนจึงมีน้ำดื่มที่สะอาดใช้อุปโภคบริโภคในโรงเรียนได้เพียงพอ และมีเหลือพอที่จะช่วยผู้อื่นได้ จึงเตรียมน้ำดื่มทั้งชนิดถังใหญ่และชนิดบรรจุขวดนำไปช่วยงานศพ งานแต่งงาน และงานบุญตามประเพณี พร้อมกับช่วยจัดโต๊ะเก้าอี้ ต้อนรับแขก ส่วนวันหยุดไปช่วยทำความสะอาดชุมชนและวัด โดยมีการประชุมสะท้อนผลงานทุกเดือนเพื่อแก้ไขปรับปรุง

"โครงการนักเรียน นักศึกษา จิตสาธารณะ อาสาพัฒนาวิทยาลัย" ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ เช่น "โครงการอาชีวะอาสา" ให้บริการตรวจสภาพรถยนต์และรถจักรยานยนต์ การบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติจริง แนะนำเส้นทางท่องเที่ยว บริการน้ำดื่ม ให้บริการข้อมูลการเดินทาง "โครงการหลักสูตรระยะสั้น 108 อาชีพ" ให้ความรู้วิชาชีพในหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน เช่น เทคนิคการแต่งหน้าคัพเค้ก และ "โครงการส่งมอบดอกดารารัตน์" ทำดอกไม้จันทน์(ดอกดารารัตน์) ให้อำเภอใช้ประโยชน์

"โครงการนางรองจิตอาสาพัฒนาชุมชน" โดยกลุ่มจิตอาสาออกให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชน โดย 9 ชุมรมวิชาชีพ ได้แก่ ชุมรมวิชาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างกลโรงงาน ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการโรงแรม รวมทั้งงานบำเพ็ญประโยชน์ คูแ่ลอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม ให้แก่ชุมชน และหน่วยงานราชการ

"โครงการอาชีพอาสา" ให้บริการตรวจสอบสภาพและแก้ไขซ่อมบำรุงรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย บริเวณปั้มน้ำมัน และบนถนน ในช่วงเทศกาลต่างๆ หรือ ช่วงที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมภาคใต้โดยคณะผู้บริหารและคณะครูนำคณะนักเรียน นักศึกษา ไปช่วยซ่อมบำรุงเครื่องยนต์รถทุกชนิด ซ่อมบำรุงเครื่องไฟฟ้า เครื่องจักรกลต่างๆ ที่เสียหายจากอุทกภัย นอกจากนั้นยังได้เปิดศูนย์บริการเดินสายไฟฟ้า ติดตั้งหลอดไฟให้บ้านเรือน โรงงาน บริษัทห้างร้าน โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ และบริการล้างเครื่องปรับอากาศฟรีให้กับชุมชน องค์รภาครรัฐและเอกชนตามที่แจ้งความประสงค์มา

"โครงการบริการวิชาชีพสู่สังคม" ด้วยความร่วมมือของวิทยาลัย หน่วยงาน ชุมชน โรงเรียน และสถานศึกษาใกล้เคียง โดยจัดกลุ่มจิตอาสาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ และสอนการเข้าเล่มสันกาวให้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนใกล้เคียง

4) ผลงานความสำเร็จ

นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงจากงานจิตอาสา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือชุมชนสังคม ได้เป็นความสุขที่พอจะมีให้แก่ผู้ที่คอยโอภาสกว่าให้มีความกำลังใจ มีพลังที่จะสู้ชีวิตใหม่ นักเรียนมีภาวะผู้นำ เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดแรงบันดาลใจในการทำความคิด มีจิตสำนึกดี ประารถนาดี โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เสียสละทั้ง เวลา แรงกาย แรงใจ ช่วยเหลือส่วนรวม โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพ มีโอกาสที่ได้ฝึกประสบการณ์จริงในวิชาชีพและการช่วยเหลือสังคมในการเป็นพลเมืองดี

8

เงื่อนไขความสำเร็จ

การรวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์และถอดบทเรียนโครงการคุณธรรมจิตอาสาของโรงเรียนคุณธรรม มยส.กว่า 600 แห่ง พบว่า โรงเรียนทั้งหลายได้น้อมนำพระบรมราโชบาย และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มาเป็นหลักในการดำเนินงานจิตอาสา นักเรียนนักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงในการทำงานจิตอาสาร่วมกับผู้อื่น รู้จักทำงานเป็นทีม มีน้ำใจ ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน เป็นต้น ประการสำคัญ นักเรียน นักศึกษาจิตอาสา จะรู้จักสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเอง จากการที่รู้จักคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความภาคภูมิใจและมีความสุขที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม และรู้จักคุณค่าของตัวเองที่จะประพฤติตนให้เป็นคนดีของสังคม เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการสร้างพฤติกรรมที่ดีของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมได้ รวมทั้งสามารถลดละเลิกพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มวัยรุ่นได้ เช่น สูบบุหรี่หรือแอลกอฮอล์ การติดเกม การเที่ยวกลางคืน เป็นต้น พฤติกรรมจิตอาสายังช่วยลดปัญหาระเบียบวินัยในโรงเรียนได้ เช่น มาเรียนสาย หนีเรียน ไม่ทำการบ้าน ผลการเรียนต่ำ และช่วยให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้ปกครอง ช่วยงานบ้าน ช่วยชุมชน สังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยนำความรู้จากวิชาที่เรียนไปใช้ปฏิบัติจริง เช่น ซ่อมเครื่องไฟฟ้า เครื่องยนต์ เครื่องจักรกล คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การประกอบอาหาร ตกแต่งบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น ภาวะผู้นำ ทักษะการวางแผนและจัดการโครงการ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี ความอดทนอดกลั้น การรับฟังผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพต่อไป

เงื่อนไขความสำเร็จของโครงการคุณธรรมจิตอาสาที่น่าสนใจ ได้แก่

1. การสร้างการรับรู้ให้นักเรียนทั่วไปรู้และเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานจิตอาสา โดยทุกโรงเรียนจะประชาสัมพันธ์เชิญชวนรับสมัครจิตอาสากว้างขวางทั่วถึง ทั้งการแนะนำหน้าเสาธง การประชุมเป็นทางการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และใช้โซเชียลมีเดีย เป็นต้น

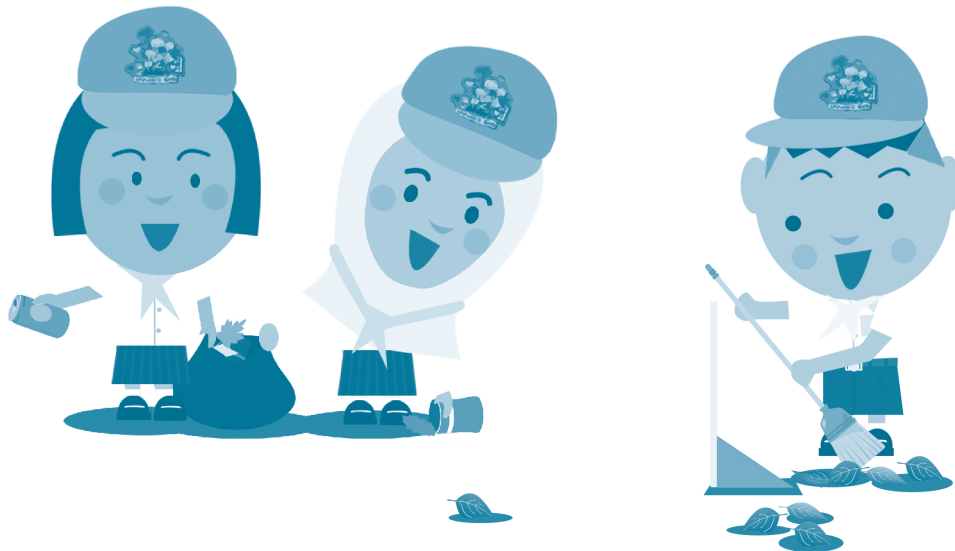
2. การสร้างแกนนำจิตอาสา โดยจัดตั้งกลุ่มแกนนำจิตอาสาเป็นกลุ่มบุกเบิกชี้แจงทำความเข้าใจตอบข้อซักถามให้เพื่อนๆ น้องๆ ให้เข้าใจตรงกัน นักเรียนบางคนสนใจแต่กิจกรรมในห้องเรียนจึงจำเป็นต้องได้รับคำอธิบายเรื่องประโยชน์และวิธีการของงานจิตอาสาซึ่งเป็นงานใหม่เพิ่มขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นคุณค่าของงานจิตอาสาจะให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมพยายามหาวิธีการต่างๆ ให้ทุกคนมีโอกาสทำงานจิตอาสา รวมทั้งติดตาม เสริมแรงให้กำลังใจจนประสบความสำเร็จ

4. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในโรงเรียนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการทำงานจิตอาสาที่จะร่วมงานกันอย่างชัดเจน แบ่งงานรับผิดชอบ ลงมือปฏิบัติตามแผนและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนใหม่ร่วมกัน เป็นต้น

โรงเรียนคุณธรรม มยส. ได้จัดทำโครงการคุณธรรมจิตอาสาต่อเนื่องตลอดทุกภาคการศึกษา เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมจิตอาสาให้นักเรียนเป็นคนมีน้ำใจ เอื้ออาทรช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอจนคิดเป็นนิสัย เพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศ เป็นลูกหลานที่พ่อแม่ ผู้ปกครองภาคภูมิใจในความประพฤติที่ดี ช่วยให้ชุมชนมีความมั่นใจในความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชน สังคมมีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน ประชาชนมีความสุข ประเทศมีความสงบและเจริญก้าวหน้าตลอดไป

វាក្យស័ព្ទ

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาต้านความสะอาด

กาญจนบุรี

โรงเรียนบ้านห้วยหวาย	โรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย	โรงเรียนบ้านโป่งหวาย	โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม
โรงเรียนบ้านไร่	โรงเรียนบ้านกองม้องทะ	โรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม	
โรงเรียนสมาคมป่าไม้แห่งประเทศไทยอุทิศ			

กำแพงเพชร

โรงเรียนบ้านหนองแคน	โรงเรียนพิไกรวิทยา	โรงเรียนบ้านสุขสำราญ	
โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร			

ฉะเชิงเทรา

โรงเรียนบ้านทุ่งส่อหงษา	โรงเรียนบ้านหนองปลาชิว	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	โรงเรียนบ้านอ่างเสือคำ
โรงเรียนสิขัณฑ์พัฒนา	โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา		

เชียงราย

โรงเรียนบ้านเทอคไทย	โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม		
---------------------	------------------------	--	--

เชียงใหม่

โรงเรียนบ้านขุนแปะ	โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9	โรงเรียนทาเหนือวิทยา	โรงเรียนบ้านห้วยคอง
โรงเรียนบ้านม่องหลวง	โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ		

ตาก

โรงเรียนบ้านกล้วยทอง	โรงเรียนบ้านแม่ตื่น		
----------------------	---------------------	--	--

นครพนม

โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม			
------------------------------------	--	--	--

นราธิวาส

โรงเรียนนิคมพัฒนา 10	โรงเรียนบ้านบูเกะตา	โรงเรียนบ้านมูโนะ	โรงเรียนบ้านสามเกาะ
----------------------	---------------------	-------------------	---------------------

น่าน

โรงเรียนบ้านหลวง	โรงเรียนทุ่งช้าง	โรงเรียนราชปิโยรสฯ ยุพราชานุสรณ์	
โรงเรียนไตรเชตประชาสามัคคีรัชมังคลาภิเษก			

ประจวบคีรีขันธ์

โรงเรียนวไลย	โรงเรียนอานันท์	โรงเรียนบ้านห้วยไคร้	
--------------	-----------------	----------------------	--

ปัตตานี

โรงเรียนบ้านวังกว้าง	โรงเรียนบ้านตะโละไกรทอง		
----------------------	-------------------------	--	--

พระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนมาลาธิสังเคราะห์

โรงเรียนวัดทางหลวง
(เทพราชบุรีรังสรรค์)

โรงเรียนวัดจุฬามณี
(ชุมชนจันทนประศาสน์)

พะเยา

โรงเรียนบ้านสันติสุข

โรงเรียนปงรัชดาภิเษก

พิษณุโลก

โรงเรียนบ้านน้ำจวง

เพชรบุรี

โรงเรียนบ้านพุทูลู

โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน

โรงเรียนบ้านแม่คะเมย

โรงเรียนบ้านหุบกะพง

โรงเรียนป่าเต็งวิทยา

โรงเรียนบ้านค่านโจ

โรงเรียนบ้านคอนขุนห้วย

โรงเรียนบ้านป่าเต็ง

โรงเรียนบ้านหนองปินแดง

โรงเรียนห้วยทรายประสาธร์

โรงเรียนบ้านท่าตะคร้อมิตรภาพที่ 192

แพร่

โรงเรียนบ้านห้วยฮ่อม

โรงเรียนบ้านแม่แรม

โรงเรียนบ้านวังเลียง

โรงเรียนสอยเสรีวิทยา

แม่ฮ่องสอน

โรงเรียนบ้านอมพาย

โรงเรียนศิษย์เก่าพยาบาลศิริราชบ้านดง

ยะลา

โรงเรียนคุรุชนพัฒนา

โรงเรียนบ้านบาละ

ราชบุรี

โรงเรียนรุจิรพัฒน์

โรงเรียนบ้านตะโกล่าง

ลพบุรี

โรงเรียนบ้านลำโปงเพชร

โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งเสือเต้น

สงขลา

โรงเรียนบ้านกระอาณ

โรงเรียนบ้านป่าโอน

โรงเรียนบ้านคูนายสังข์

โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา

สมุทรสาคร

โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

สระแก้ว

โรงเรียนบ้านโคกโพล

โรงเรียนบ้านเขาหิน

โรงเรียนชัยม่วงวิทยา

โรงเรียนวังไพรวิทยาคม

โรงเรียนเพชรรัตนราชสุภา

สุโขทัย

โรงเรียนบ้านโขกม่วง

โรงเรียนบ้านสันหีบ

สุพรรณบุรี

โรงเรียนบ้านกล้วย

โรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน

โรงเรียนบ้านละว้าวังควาย

โรงเรียนบ้านห้วยหินคำ

โรงเรียนวัดคอกช้าง

สุราษฎร์ธานี

โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี

อุดรธานี

โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุดรธานี

อุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านบ่อเบี้ย

โรงเรียนบ้านห้วยคอม

อุทัยธานี

โรงเรียนบ้านอีมาค้อทราวย

โรงเรียนห้วยขาแข้งวิทยาคม

โรงเรียนบ้านสมอทอง

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาต้านการพัฒนการเรียนรู้

ยะลา

โรงเรียนคุรุชนพัฒนา

ระนอง

โรงเรียนบ้านนงาง

ราชบุรี

โรงเรียนรุจิรพัฒน์

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ

สิงห์บุรี

โรงเรียนสิงห์บุรี

อุดรธานี

โรงเรียนบ้านท่าลี่

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาคำนวณภาวะและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ฉะเชิงเทรา

โรงเรียนบ้านอ่างเสือคำ โรงเรียนสีชัยพัฒนา

เชียงใหม่

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9

นครพนม

โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม

นครราชสีมา

โรงเรียนบ้านหนองบัวศาลา

นนทบุรี

โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์

นราธิวาส

โรงเรียนบ้านบูเกะตา

ปทุมธานี

โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

พระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง โรงเรียนวัดจุฬามณี(ชุมชนจันทนประศาสน์)

เพชรบุรี

โรงเรียนบ้านแม่คะเมย โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ โรงเรียนห้วยทรายประสาธร์

มุกดาหาร

โรงเรียนหนองแขงวิทยาคม

ยะลา

โรงเรียนคุรุชนพัฒนา

ระนอง

โรงเรียนบ้านนงาง

ราชบุรี

โรงเรียนรุจิรพัฒน์

สิงห์บุรี

โรงเรียนสิงห์บุรี

สุพรรณบุรี

โรงเรียนวัดคอกช้าง

หนองบัวลำภู

โรงเรียนบ้านหนองกุงแก้ว

อุบลราชธานี

โรงเรียนบ้านกุ่ม

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาต้านความสะอาดในชุมชน

กาญจนบุรี

โรงเรียนบ้านก่องม้องทะ

กำแพงเพชร

โรงเรียนพิไกรวิทยา

โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 2 กำแพงเพชร

เชียงใหม่

โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม

ตาก

โรงเรียนบ้านแม่ตื่น

โรงเรียนบ้านกล้วยทอง

โรงเรียนบ้านน้ำหอม

โรงเรียนบ้านสามหมื่น

น่าน

โรงเรียนบ้านนาขาง

โรงเรียนราชปิโยรสฯ ยุพราชานุสรณ์

พะเยา

โรงเรียนบ้านสันติสุข

แพร่

โรงเรียนสรอยเสรีวิทยา

แม่ฮ่องสอน

โรงเรียนบ้านอมพาย

ราชบุรี

โรงเรียนบ้านโป่งกระทิงบน

ลพบุรี

โรงเรียนบ้านโกรกกรกฟ้า

สงขลา

โรงเรียนบ้านกระอาวน

สมุทรสาคร

โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาค้ำคูณผู้สูงอายุของชุมชน

เชียงใหม่

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9

พะเยา

โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม

พิจิตร

โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์

เพชรบุรี

โรงเรียนบ้านพุพลู

ระนอง

โรงเรียนบ้านนกงาง

ลพบุรี

โรงเรียนบ้านโกรกกรกฟ้า

ศรีสะเกษ

โรงเรียนปรางค์กู่

สิงห์บุรี

โรงเรียนสิงห์บุรี

สุพรรณบุรี

โรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจิตอาสาคำนสภาพแวดล้อมในชุมชน

กำแพงเพชร

โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 2 กำแพงเพชร

ชลบุรี

วิทยาลัยเทคนิคพัทยา

ชุมพร

โรงเรียนมาบอำมฤตวิทยา

นครพนม

โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม

นครราชสีมา

วิทยาลัยเทคนิคปักธงชัย

นครสวรรค์

โรงเรียนลาซาลโชติรวี

นครสวรรค์

น่าน

โรงเรียนทุ่งช้าง

บุรีรัมย์

วิทยาลัยเทคนิคนางรอง

พิจิตร

โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์

เพชรบุรี

โรงเรียนป่าเต็งวิทยา

สกลนคร

โรงเรียนนาจานกล้วยน้อย

สุราษฎร์ธานี

โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี

อุบลราชธานี

โรงเรียนบ้านกุ่ม

บรรณานุกรม

เครือข่ายจิตอาสา. จิตอาสา คืออะไร... สมัยก่อน ได้ยินแต่คำว่า อาสาสมัคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : <http://www.volunteerspirit.org/?p=30165> : (วันที่ค้นข้อมูล : 24 มิถุนายน 2561).

ประวิตร พิสุทธิโสภณ. จิตอาสา คืออะไร.... ใครรู้บ้างเอ่ย???. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/faithfernsiriluk/> : (วันที่ค้นข้อมูล : 24 มิถุนายน 2561).

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. 2560. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. 2560. พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10. กรุงเทพฯ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา 2558. พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สำนักพระราชวัง. โครงการจิตอาสา "เราทำความดีด้วยหัวใจ". [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : www.brh.thaigov.net : (วันที่ค้นข้อมูล : 24 มิถุนายน 2561).